

Tiskovna konferenca ZSSS in Pergama

Socialni sporazum pomeni socialni mir – ne zamrznitev pogajanj

Vodstvo ZSSS in Pergama je to sredo pripravilo skupno tiskovno konferenco o zastoju pri pogajanjih o socialnem sporazumu, kolektivnih pogodbah in novem plačnem modelu. Govorci so zelo enotno menili, da je Gospodarska zbornica Slovenije kriva za zastoj pri vseh treh točkah. Zahtev za pogajanja sindikati ne bodo umaknili. ZSSS in Pergam sta skupaj od ekonomsko-socialnega sveta tudi zahtevala, naj obravnava plačni model. Ta točka je zaradi obnašanja delodajalcev namreč ovira za pogajanja o socialnem sporazumu. Seja tega partnerskega organa bo 16. marca.

Prvi govorec **Dušan Rebolj** (predsednik Pergama) je dejal, da so pogajanja z delodajalci o kolektivnih pogodbah dejavnosti in plačnem modelu povsem zastala. Zaradi tega se razlike med plačami poglobljajo. Blokada na pogajanjih med sindikati in delodajalci se prenaša tudi na pogajanja o socialnem sporazumu. V njem po letu dni pogajanj ni rešeno nobeno vprašanje v zvezi s plačami. Odprto je tudi vprašanje urejanja minimalne plače.

Čeprav sta dve sindikalni centrali pripravili in predlagali svoja modela plačne politike, iz

gospodarske zbornice ni prišel noben nasproten predlog. Sedanji sistem povzročča veliko problemov. Med najtežjimi je ta, da podjetja plač ne usklajujejo z eskalacijo, plače torej ne sledijo niti rasti življenjskih stroškov. Rebolj je prepričan, da želijo delodajalci ohraniti sedanji model, "ker lahko z njim delavce goljufajo, sami pa imajo vse". Ob nizkih plačah lahko govorijo, kako da so uspešni.

Rebolj misli, da bi nov plačni model moral poenotiti plače, dodatke in tudi stimulacijo, kar vse omogoča zakon o delovnih razmerjih.

Kot kronski dokaz zaviralnega delovanja gospodarske zbornice je Rebolj navedel, da je vlada že pristala, da bodo minimalne plače postopoma oproščene dohodnine. Ko je zbornica v zameno zahtevala dvig praga obdavčitve za plačilno listo, je ta dogovor padel v vodo. Pergam socialnega sporazuma, ki ne bo urejal plačne politike, ne bo podpisal, je zaključil Rebolj.

Dušan Semolič je uvodoma povedal, da ZSSS konkurenčnosti gospodarstva ne ločuje od socialnega miru in socialnega partnerstva, ki ga je treba okrepiti. Socialni sporazum ni pogodba med Čukom, Semoličem in Dimovskim. Ni le sporazum nekje na vrhu, ampak zagotavlja socialni mir tudi v podjetjih in dejavnostih.

Prav GZS je po Semoliču "zaslužna", da je za socialni dialog toliko ovir in je zato glav-

Nadaljevanje na strani 6

Iz vsebine:

Pogovor z Gregorjem Mikličem, izvršnim sekretarjem v ZSSS

Gospodarska zbornica si išče novo legitimnost

Strani 2 do 3

Tiskovna konferenca območne organizacije ZSSS Celje

Prisilne poravnave se največkrat zaključijo s stečajem

Namesto Ladislava Kaluže bo vlogo sekretarja opravljal Franci Klepež

Strani 4 do 5

Na tiskovni konferenci so govorili: Vida Fras, Dušan Rebolj, Dušan Semolič, Milan Utroša in Brane Mišič.

Sogovornik je bil nedavno imenovan za izvršnega sekretarja v ZSSS. Njegovo delovno področje je kar široko: delovna razmerja, zaposlovanje, pravno varstvo in pravna pomoč, pravice delavcev, sistemska zakonodaja. Spraševali smo ga o razmerah na posameznih področjih in tudi o tem, kako bo ZSSS v prihodnje strokovno posegala v urejanje pravic zaposlenih in skrbela za čim večjo varnost zaposlitve.

Kako bi na kratko predstavili svoje delovno področje in način dela?

Miklič: Področje dela je res zelo široko in povrh je v njem tudi veliko sprememb. Gre za pravo družbo, s katerim imamo vsi skupaj premalo izkušenj. Zakonodaja seveda še ni zaokrožena, zaradi vstopa v Evropsko unijo nas tudi na zakonodajnem področju čakajo vedno nove naloge. Posebno zahtevna naloga bo nadaljevanje privatizacije javnega sektorja, tako gospodarskih kot družbenih dejavnosti.

Moja osrednja naloga je urejanje položaja in pravic delavcev in seveda spremljanje izvajanja zakonov in kolektivnih pogodb. Cilj mojega delovanja naj bi bile tudi možnosti za večji vpliv zaposlenih na odločitve. Ne gre toliko za vpliv na soupravljalvske odločitve kot za položaj zaposlenih pri delu v različnih vrstah podjetij, zavodov, pri zasebnih podjetnikih

In kaj lahko pričakujejo zaposleni v javnem sektorju?

Miklič: Kaj bo zasebno in kaj ne, odločamo sami. Teoretično bi lahko privatizirali prav vse, kar pa ne bi bilo pametno. Gre namreč za zelo široko področje, saj v ZDA v javnem sektorju dela več kot polovica zaposlenih. Podobno je tudi v Evropi in obseg tega sektorja se širi tudi pri nas. Številne storitve so že v zasebni lasti.

Težave zaradi prostega pretoka kapitala in storitev bodo denimo lahko občutili zaposleni v energetiki. Ko so na Švedskem privatizirali to področje, so govorili o tretjini odvečnih delavcev. Pri reševanju njihove eksistence lahko veliko naredijo močni in strokovno usposobljeni sindikati dejavnosti. Bistveno pa je, da država ne more enostavno teh ljudi prepustiti tržni logiki, ampak poskrbeti za njihovo pre zaposlitev, prešolanje, odpiranje novih delovnih mest ipd. Da ne bi odvečni delavci postali socialni problem, je odgovorna zlasti država. Ta si ne more umiti rok in delavce prepustiti kapitalu.

Kako pa je ZSSS strokovno usposobljena za naloge v zvezi s položajem zaposlenih in njihovimi pravicami iz dela?

Miklič: Mislim, da nam primanjkuje stro-

Pogovor z Gregorjem Mikličem, izvršnim sekretarjem v ZSSS

Gospodarska zbornica si išče novo legitimnost

kovnjakov, saj nas je vseh zaposlenih pravnikov, če ne štejem tistih, ki delajo le pogodbeno, največ sedem. Seveda pa ne mislim, da je pomanjkanje stroke mogoče reševati le z novim zaposlovanjem. Zlasti sindikati dejavnosti bi morali angažirati strokovnjake, ki to področje poznajo, in jih vključiti v svoje ekipe.

Po našem mnenju vaše delovno področje ne bi smelo biti le domena pravnikov, ampak tudi drugih strokovnjakov. Se strinjate?

Miklič: Čeprav je to področje res bolj pravno, se je pri delu treba povezovati tudi z drugimi strokovnjaki. Na Dalmatinovi v Ljubljani se tako posvetujemo na kolegijih in sejah izvršnega odbora. Veliko je tudi neposrednih stikov s kolegi sekretarji, ki pokrivajo druga področja. Vsak od nas naredi, kar zna in zmore, skupaj pa vprašanja in rešitve prediskutiramo z različnih zornih kotov.

Posebej nas zanima, kako poteka sodelovanje pri uresničevanju novega zakona o delovnih razmerjih.

Miklič: O problemih pri uresničevanju zakona o delovnih razmerjih se vsi pravniki iz ZSSS redno posvetujemo. Dogovorjeni smo, da se o vseh problemih tekoče obveščamo. Enkrat na mesec, pa po trebi pa tudi pogosteje, se o problemih pogovorimo. Svoja mnenja objavljamo v Novi Delavski enotnosti in tudi drugje. Na naša stališča dosedaj ni bilo odklonilnih mnenj. Najpomembnejše pa je, da smo zraven, ko nas potrebuje članstvo, in mu pomagamo z nasveti in po potrebi tudi drugimi pravnimi sredstvi. Večkrat pomoč iščejo sindikati podjetij in zavodov.

Kako pa se pri zakonu o delovnih razmerjih obnašajo delodajalci in njihova stroka?

Miklič: Tega ne vem, verjetno pa pravna služ-

ba GZS svetuje delodajalcem. Njihovih pisnih napotkov pa ne poznamo.

Pri izvajanju zakona o delovnih razmerjih je veliko problemov, jih lahko nekaj naštejete?

Miklič: Največ problemov je povezanih s tem, da še ni sprejet zakon o kolektivnih pogodbah. Zaradi tega prihaja do različnih mnenj o tem, kaj se mora urejati s kolektivnimi pogodbami, kaj pa lahko delodajalec uredi s svojimi splošnimi akti.

Osebnostno menim, da je naloga zakona, da štiti šibkejšo stran, torej delavca. Zato vedno trdim, da zakon določa le minimum pravic. Kolektivne pogodbe in tudi splošni akti pa lahko določajo višjo raven pravic delavcev.

Posebno občutljivo vprašanje so plače, jih lahko delodajalec sam uredi s splošnim aktom?

Miklič: Prepričan sem, da je plače mogoče urejati le s kolektivnimi pogodbami. Podobno mislim tudi za delovni čas, odmore, počitke. S splošnim aktom je po mojem mnenju mogoče urediti le evidentiranje delovnega časa ali urediti podrobnosti v delu podjetja.

Kaj še opazate pri uresničevanju zakona o delovnih razmerjih?

Miklič: Ne delodajalci, ne delavci niso z njim dobro seznanjeni, mnogi ga sploh ne poznajo. Zaradi tega delodajalci ne sprejemajo dejstva, da prerazporejanja delavcev (tudi k drugemu delodajalcu) po zakonu ni več. Nočejo razumeti, da morajo delavcu dati čas, da se o njihovem predlogu pred podpisom posvetuje. S podpisovanjem izjav in sporazumov delodajalci delavce bolj ali manj očitno izsiljujejo. Če mora delavec še istega dne podpisati soglasje k odločitvi delodajalca, ne more nihče trditi, da delavec ni bil izsiljevan. Prepričan sem, da delodajalci kar pogosto delavcem grozijo, da bodo, če njihovega predloga ne bodo sprejeli, izgubili zaposlitev. Ker brezposelni brez strokovne izobrazbe zelo težko dobijo novo zaposlitev, se takšni delavci svojih delodajalcev zelo bojijo.

Zakaj je delavčev podpis listine tako hud problem?

Miklič: Ko delavec izjavo ali kaj drugega enkrat podpiše, si praktično zapre možnosti uveljavljanja svojih legitimnih pravic. Zaradi tega nenehno opozarjam, naj delavci podpišejo le to, da jim je delodajalec izročil neki dokument. Morajo si vzeti čas, da ga sami preberejo in se o njem posvetujejo, in šele potem podpišejo.

Se takšni delavci naknadno obračajo na sindikat?

Miklič: Seveda se obračajo. Ko jim povemo, da so naredili napako, ki je ni mogoče popraviti, sindikat zelo kritizirajo. Nekateri so prepričani, da tudi s pomočjo sindikata ne morejo uspeti, saj lahko delodajalci svojo voljo uveljavljajo na različne načine.

Majda je veliko problemov pri odmeri dopustov?

Miklič: Mislim, da je veliko zmede povzročila določba iz zakona, da letni dopust traja najmanj štiri tedne. Ker je delovni teden različno dolg, štiri, pet ali šest dni, je različen tudi minimalni dopust. Le pri petdnevem delovniku je najmanjši dopust 20 dni, pri šestdnevem znaša 24 dni, pri štiridnevem pa 16 dni. Bistveno je tudi, da se letni dopust izrablja le v dnevih. V dopust se štejejo le dnevi, ko bi delavec delal, nedelje, prazniki in večinoma tudi sobote pa niso delovni dnevi.

Če bi upoštevali le zakon, bi se dopust večini delavcev zmanjšal. Zakon namreč ne določa več različnih kriterijev, po katerih se delavcem lahko odmerjajo dodatni dnevi dopusta. Te kriterije bi tudi po novem morale določiti kolektivne pogodbe. Morda pa bi bilo še boljše, če bi kolektivne pogodbe določile, da imajo vsi delavci enako dolg dopust. Tako je v večini evropskih držav. Smisel dopusta je namreč v tem, da se delavec odpočije. Počitek pa fizični delavec potrebuje enako kot kakšen šef.

Kako pogosti pa so problemi z določanjem letnega dopusta? Jih je več v manjših ali večjih podjetjih?

Miklič: To težko rečem, saj poznam le primere, ko se sindikalni zaupniki ali člani zaradi tega obračajo na nas. Med velikimi in malimi podjetji pa ni velike razlike, saj je inšpekcija morala ukrepati tudi v večjem podjetju v Ljubljani, kjer so vse zaposlene obvestili, da imajo le 20 dni dopusta.

Kako pa delujejo sindikati v podjetjih?

Miklič: Mislim, da zelo različno. So tudi takšni, ki iščejo pomoč ob vsakem najmanjšem problemu. Huje je to, da je ne iščejo nekateri sindikati, ki imajo veliko problemov. V veliki meri je to odvisno od predsednikov sindikalnih organizacij, ki so različno usposobljeni.

Včasih se sliši, da v konkretnem podjetju sindikat in poslovodstvo dobro sodelujeta, kakšna je vsebina tega sodelovanja, pa ne vemo. Mogoče je, da sindikat tiho pristaja prav na vse, kar predlaga ali zahteva poslovodstvo. Nihče tega ne more ocenjevati od zunaj, ne da bi bil podrobno seznanjen z delom sindikata.

Zagotovo pa vem, da sindikalisti iz podjetij niso strokovno usposobljeni za opravljanje svojih nalog v zvezi z zakonom o delovnih razmerjih in drugimi zakoni. Za to delo se ne morejo usposobiti niti na seminarjih. Največ, kar lahko dobijo, je, da se seznanijo z zakonom in njegovimi določbami. Zvedo lahko tudi, na koga naj se obrnejo in kje morajo dobiti strokovno pomoč.

Je sploh smiselno, da imamo sindikalne organizacije v podjetjih?

Miklič: Nesporno je, da so sindikalne organizacije v manjših in tudi srednjevelikih podjetjih prešibke, da bi učinkovito opravljale svoje naloge. Mislim, da se moramo začeti pogovarjati o razvoju naše organizacije in poiskati boljše rešitve tudi za podjetja.

So pri izvajanju zakona o delovnih razmerjih problemi tudi zaradi neuskajenosti z drugimi predpisi?

Miklič: Težave so zaradi tega, ker ta zakon ni usklajen z zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Delavci, ki so ostali brez dela, težko uveljavljajo svoje pravice. Ko je bil ta zakon sprejet, je bilo prenehanje delovnega razmerja po zakonu nekaj izjemnega, sedaj pa je to zakonsko povsem vsakdanji pojav. Delavec je takrat lahko zahteval varstvo svojih pravic pri delodajalcu, sedaj pa mora za uveljavitev svojih pravic vložiti tožbo na delovnem sodišču. Prepričan sem, da bi bilo zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti nujno potrebno temeljito spremeniti, tako da bi delavcem olajšali uveljavljanje njihovih socialnih pravic.

Manjka nam tudi zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidov. Nelogično je, da se sedaj z invalidi ukvarjajo kar trije zavodi, zdravstveni, pokojninski in zaposlovalni, in to največkrat. V razpravi o pokojninski reformi se je ZSSS zavzemala za enotno zavarovanje za poklicne rizike. Sedanje razmere kažejo, da smo imeli prav, in zato bo treba to iniciativo ponoviti.

Zakon o kolektivnih pogodbah je dolgo ležal v predalih. Pogajanja o njem so se lani sicer obnovila, vendar takoj zataknila. Kateri so glavni razlogi, da tega zakona še nimamo?

Miklič: Po mednarodnih listinah veljajo kolektivne pogodbe le za tiste, ki jih sklenejo. Sklepanje kolektivnih pogodb pa je svobodno. To pomeni, da noben zakon ne more podrobneje določiti sistema kolektivnih pogodb, tudi ravni in vsebine ne more predpisovati. Vse je odvisno od svobodne volje pogajalcev.

V konvenciji št. 154 Mednarodne organizacije dela piše, kaj vse je možno urejati s kolektivnimi pogodbami. Slovenija je ni ratificirala, ker je naša sedanja ureditev z njo v veliki koliziji.

Drugi problem so stranke kolektivnih pogodb. Po mednarodnih pogodbah so to lahko le organizacije delodajalcev in delavcev, v katerih je članstvo prostovoljno. Obrtna in gospodarska zbornica torej ne moreta biti partner na pogajanjih. Problem je v tem, da sindikati z njima ne moremo biti enakopravni, saj temeljita na obveznem članstvu in obvezni članarini. GZS lahko kadar koli odpove katero koli kolektivno pogodbo in nič se ji ne more zgoditi.

So problemi tudi s kolektivnimi pogodbami za javni sektor?

Miklič: Problem je zlasti zaradi tega, ker se država upira, da bi za javni sektor veljala ista načela kot za zasebnega. Sindikati pa menimo, da ni utemeljenih razlogov za dva ločena in različna sistema kolektivnih pogajanj.

ZSSS je predlagala, naj zakon o kolektivnih pogodbah preuredi tudi reprezentativnost sindikatov in uredi reprezentativnost delodajalcev. Bo ta predlog mogoče uveljaviti?

Miklič: To vprašanje je politično povsem odprto. Z zakonom o reprezentativnosti sindikatov je leta 1993 takratna oblast želela spodbuditi nastajanje novih sindikatov in hkrati zmanjšati moč in pomen ZSSS. Slabost tega zakona je tudi ta, da ne predvideva preverjanja reprezentativnosti. Sindikati, ki dobijo odločbo, ostanejo reprezentativni za večino, ne glede na to, ali izgubijo večino članstva ali članstvo določene dejavnosti. Zaradi tega so danes reprezentativne sindikalne centrale, ki za to ne izpol-

njujejo več pogojev, podobno velja tudi za nekatere samostojne sindikate.

Ta zakon danes ne služi več svojemu prvotnemu namenu in ga je zato treba spremeniti. Našemu predlogu, kako spremeniti način določanja reprezentativnosti, nasprotuje večina sindikalnih central in sindikatov. Nasprotovali so tudi predlogom, ki so jih za sejo ekonomsko-socialnega sveta pripravili strokovnjaki iz Evropske unije.

Kako je mogoče problem reprezentativnosti sindikatov in delodajalcev presekat in priti do zakona?

Miklič: Ker sem prepričan, da se sindikati med seboj in tudi z delodajalci o tem ne moremo dogovoriti, bi probleme morala presekat država. Ker ji sedanja sindikalna scena kar ustreza, ne verjamem, da bo to tudi naredila. Lažje bi GZS odvzela funkcijo socialnega partnerja, saj je sama sprejela zakon, ki ni skladen z evropskimi standardi.

Kako pa zakon o delovnih razmerjih vpliva na pogajanja in veljavnost kolektivnih pogodb?

Miklič: Prav vsaka kolektivna pogodba ima tudi določbe o njeni veljavnosti in postopku prenehanja. Po zakonu o delovnih razmerjih bodo konec septembra v podjetjih, kjer so delavci organizirani v sindikat, prenehali veljati vsi splošni akti delodajalcev, ki urejajo delovna razmerja. Do tega roka bi delodajalci morali s sindikati skleniti kolektivne pogodbe, usklajene z zakonom o delovnih razmerjih. Po tem zakonu bi bilo najboljšje, da bi nove kolektivne pogodbe najprej podpisali v vseh dejavnostih.

To bo zaradi ravnanja GZS zelo težko doseči. Odločili so se, da najprej prenovijo splošno kolektivno pogodbo. Verjetno si želijo z njo zagotoviti novo legitimnost za svojo vlogo socialnega partnerja.

Na roko jim gre tudi to, da isto želijo nekatere sindikalne centrale, ki objektivno niso več reprezentativne.

In kako bo v tem položaju ravnala ZSSS?

Miklič: Nesporno bomo vztrajali pri zahtevi, da so kolektivne pogodbe dejavnosti temeljni akt za urejanje pravic in obveznosti iz dela. Nobenega dvoma ni, da so razlike med dejavnostmi takšne, da vsega ni mogoče urediti le z eno pogodbo. Tudi ekonomski položaj denimo kemije je bistveno drugačen od gradbeništva ali tekstila. Predpisovanje enotnih uniformiranih rešitev s splošno kolektivno pogodbo zato ne pride več v poštev. Spremembe kolektivnih pogodb dejavnosti so potrebne tudi zaradi zakona o delovnih razmerjih, ki je prevzel nekatere pravice iz splošne kolektivne pogodbe. Pravice, ki so v zakonu, naj v kolektivne pogodbe ne bi prepisovali. Morali pa bi podrobneje urediti vprašanja, ki jih zakon ni dovolj obdelal. Mislim denimo zlasti na postopke redne ali izredne odpovedi pogodb o zaposlitvi, razporejanje delovnega časa, odmore in počitke ...

Je mogoče, da kolektivne pogodbe dejavnosti še nekaj časa ne bodo usklajene?

Miklič: Ta nevarnost res obstaja. Zato morajo sindikati dejavnosti s svojimi aktivnostmi doseči vsaj to, da se bodo pogajanja začela. Če pogajanj ne bo, ne bo mogoče ničesar podpisati.

Tiskovna konferenca območne organizacije ZSSS Celje

Prisilne poravnave se največkrat zaključijo s stečajem

Namesto Kaluže Klepej

Na tiskovni konferenci je dosedanji sekretar Ladislav Kaluža predstavil poročilo o delu območne organizacije v preteklem letu. Njegovi sodelavci Forto Turk, Milica Dabanovič in Tone Motoh so opisali še razmere v podjetjih, ki so v krizi in lahko pričakujemo odpuščanja zaposlenih. Ker je Kaluža izvoljen za sekretarja Sindikata delavcev trgovine Slovenije, bo njegovo funkcijo do konca mandata opravljal Franci Klepej, dosedanji sekretar območnih odborov sindikatov s področja javnega sektorja.

Iz uvodne besede **Kaluže** in pisnega poročila povzemamo:

Aktivnosti območne organizacije so bile usmerjene k izboljšanju in varovanju materialnih, socialnih in osnovnih delavskih pravic zaposlenih – članov sindikatov.

Čeprav se v Sloveniji podobno kot v Evropski uniji počasi in vztrajno krepi socialno partnerstvo, v gospodarstvu še ni dovolj zaživelo. Glavna zavora je obnašanje GZS, ki želi biti eden od socialnih partnerjev, vendar nenehno onemogoča socialni dialog in pogajanja o spremembah plačne politike. Zato se glede cene dela najslabše plačanih skupin delavcev ni nič spremenilo. Zaradi tega narašča nezadovoljstvo članov sindikatov, ki zahtevajo, da se GZS izključi iz pogajanj o kolektivnih pogodbah dejavnosti.

Zaradi takšnega obnašanja krovne delodajalske organizacije socialni dialog in partnerski odnos med sindikati in vodstvi podjetij razen redkih izjem ni zaživel.

Ker dialoga ni, vodstva družb posegajo v pravice zaposlenih in jim nalagajo nove obveznosti. Organizacijo dela spreminjajo od danes na jutri brez posvetovanja s sindikati ali sveti delavcev.

V takšnih okoljih nastajajo konfliktna razmera, saj so zaposleni o svojih pravicah in obveznostih premalo obveščeni, več je kršitev delovnopravne zakonodaje in kolektivnih pogodb.

Gospodarske razmere se že dalj časa slabšajo zlasti v tekstilni industriji, gradbeništvu, lesni industriji in v gostinstvu, v zadnjem obdobju pa tudi v kmetijstvu in živilskopredelovalni industriji.

Za saniranje razmer se vedno pogosteje uporablja postopek prisilne poravnave, ki pa žal ne daje zelenih rezultatov. Vodstva družb, zlasti v tekstilni industriji, se za prisilno poravnave praviloma odločajo prepozno. Ker so programi finančne in kadrovske sanacije pisani na pamet, prihaja po neuspešnih prisilnih poravnava do stečajev.

Veliko namernih kršitev zakonodaje je pri delovnem času, prerazporeditvah delovnega časa, nadurnega dela, možnostih izrabe letnega dopusta, odmora za malico ipd. Tovrst-

ne kršitve so zlasti v trgovinah, gostinstvu, obrti, gradbeništvu, tekstilni industriji.

Pokončna drža sindikalnih zaupnikov nemalokrat povzroča poskuse omejevanje sindikalnega dela, izrivanja sindikatov iz podjetij, šikaniranje članov in zaupnikov, vključno s pobudami za disciplinske ukrepe. Več je tudi poskusov razbijanja sindikatov in članstva in ustanavljanja »rumenih sindikatov«, ki so največja nevarnost sindikalnega gibanja.

Te aktivnosti vodijo vodstva posameznih podjetij, ki želijo sindikate zadržati za tovarniško ograjo, brez strokovne in organizacijske pomoči območne organizacije, sindikatov dejavnosti in ZSSS. Ko so po sprejemu novega zakona o delovnih razmerjih ugotovili, da se bo bodo morali o delovnih razmerjih in plačni politiki s sindikatom pogovarjati povsod, kjer so člani vanj povezani, jim noben širše povezan sindikat ne ustreza. Zaradi razprav o zakonu o kolektivnih pogodbah in reprezentativnosti sindikatov se je povečala tudi aktivnost drugih sindikatov in central na celjskem območju.

Zaradi takšnih razmer je območna organizacija prevzemala tudi operativne naloge v posameznih družbah in zavodih. Sindikalni zaupniki, ki so potrebovali pomoč strokovnih sodelavcev iz območne organizacije, so bili pomoči vedno deležni.

Ob koncu lanskega leta se je začelo povečevati število brezposelnih. Zaradi odpuščanj in zaposlovanja za določen čas se zmanjšuje število aktivnih članov v ZSSS.

Kaj so delali

Na podlagi 18. in 19. člena statuta ZSSS je območna organizacija ZSSS Celje opravljala zlasti naslednje naloge in aktivnosti:

- organizacijsko in strokovno pomagala pri ustanavljanju in organiziranju sindikatov v družbah in zavodih;
- včlanjevala nove člane v sindikate dejavnosti, vodila evidence članstva, nakazovala in razporejala članarino;
- pomagala pri ustanavljanju in delovanju svetov delavcev;
- spremljala izvajanje kolektivnih pogodb v

družbah in zavodih, sodelovala v postopkih uveljavitve pravic in ukrepala v primerih kršitev;

- organizirala pravno pomoč za člane sindikatov in sindikalne organizacije;
- pripravljala zahteve terjatev članov v postopkih prisilne poravnave ali stečaja, zastopala člane v upniških odborih;
- pomagala pri organizaciji raznih oblik pritiskov v sindikatih družb in zavodih, vključno s stavko;
- sodelovala v organiziranih oblikah pritiska ZSSS in sindikatov dejavnosti na ravni države;
- pomagala sindikatom družb in zavodov pri izdelavi zaključnih računov in napovedi davka od dobička;
- organizirala seminarje za sindikalne zaupnike in člane svetov delavcev, zlasti o zakonu o delovnih razmerjih;
- organizirala prvomajske prireditve na petih lokacijah;
- posredovala pri najemanju kreditov pri Delavski hranilnici in izdajala garancije za nje.

Spisek aktivnosti s tem seveda ni zaključen, saj se je območna organizacija vključevala tudi v vse druge naloge ZSSS in sindikatov dejavnosti.

Pomoč dobilo 3500 članov

Mogoče je najboljša ilustracija podatek, da se je na območno organizacijo obrnilo 3500 članov, ki so vsi dobili vsaj potrebne nasvete. Ker pa z nasveti in na druge načine ni bilo mogoče rešiti vseh problemov, je imela pravna služba kar veliko dela.

Služba pravne pomoči je lani pomagala 25 delavcem v zvezi s sklenitvijo delovnega razmerja, zaradi razporejanja je pomoč dobilo 230 delavcev, zaradi plač, nadomestil in drugih prejemkov je pomoč dobilo 133 delavcev, 20 delavcem je bilo treba pomagati v disciplinskih postopkih, 84 delavcem je prenehalo delovno razmerje, 99 delavcev je bilo trajno presežnih, pravice iz zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja je iskalo 71 delavcev, zaradi stečajev pa je pomoč potrebovalo 115 delavcev.

Iskalci pravne pomoči v letih 2001 in 2002

	2001	2002
Pravni nasvet	682	585
Zahtevak v podjetje ali zavod	107	188
Zahtevak izven podjetja	48	40
Predlog na sodišče	72	75
Pisno pravno mnenje	11	7
Prijava terjatev v prisilni poravnavi	149	127
Prijava terjatev v stečajnih postopkih	731	859
Skupaj primerov	1800	1881

Pravna pomoč sindikatom podjetij

	2001	2002
Pravni nasveti predsednikom – zaupnikom	36	29
Sodelovanje na sestankih v podjetjih	12	17
Pisna pravna mnenja	19	7
Zastopanje na disciplinskih obravnava	15	14
Zastopanje na komisiji za varstvo pravic	40	10

Pravno pomoč je potrebovalo 137 članov SKEI, 128 članov sindikata gradbincev, 115 članov sindikata trgovine. Veliko iskalcev pomoči je bilo iz gostinstva, kemične in nekovinske industrije in iz tekstilne industrije.

Območna organizacija je zastopala delavce v tehle stečajih in prisilnih poravnava:

Podjetje	Delavci	Terjatve*
Scala Zarja, Petrovče	89	11
Kors, Rogaška Slatina	294	36
Sijaj, Štore	10	6
Mik, Prebold	134	180
TT Prebold	431	158

* Terjatve so v milijonih SIT.

Kaluža pravi, da število iskalcev pravne pomoči upada, vse več ljudi išče le nasvete. Žal se tudi na Celjskem ljudje pogosto prepozno odločajo za iskanje pomoči. Zelo hudo jim je, ko jim na sindikatu povedo, da so prišli prepozno in jim ne morejo več pomagati.

Po nepopolnih podatkih je lani na Celjskem zaradi stečajev delo izgubilo več kot 650 zaposlenih, le nekaj od njih je našlo drugo zaposlitev.

Po besedah Forta Turka je težak položaj tudi v Montu iz Kozjega, ki je lani že izpeljal prisilno poravnavo. V podjetju je še 114 delavcev, ki so bili zaradi pomanjkanja dela marca na kolektivnem dopustu. Iz

Na tiskovni konferenci so sodelovali (z leve) Milica Dabanovič, Ladislav Kaluža, Franci Klepej, Forto Turk in Tone Motoh. Več kot desetim novinarjem se je Kaluža zahvalil za dobro sodelovanje, ki je prispevalo k večji učinkovitosti območne organizacije.

poslovnih razlogov je Mont letos odpustil novih 15 delavcev, veliko več jih je ostalo brez dela ob prisilni poravnavi. V tekstilni industriji je kar resna kriza, ki po Kaluževem mnenju napoveduje, da bodo obstala le podjetja z lastno blagovno znamko, tista z lon posli bodo propadla.

TT Prebold je po Turkovih besedah v zelo negotovem položaju. Lani so odpustili 160 presežnih delavcev, sedaj jih je še 340. Odpušeni delavci so že dobili dva obroka odpravnine, sedaj je rok za tretjega. Še zaposleni so dobili le tretjino plače za februar, na dve tretjini še čakajo. V podjetju je veliko nezadovoljstvo, morebitna stavka pa bi za podjetje pomenila konec.

Čeprav je Tovarna nogavic Polzela med najboljšimi in največjimi tekstilnimi podjetji, ima kar 760 zaposlenih, je tudi poslala 52 delavcev na čakanje. Več kot polovica

se jih je že vrnila na delo. To podjetje ima kar dobre možnosti, saj nima težav s prodajo. Kupci pritiskajo le na znižanje cen.

Po besedah Toneta Motoha je Libela Maksima dočakala stečaj, s čimer je konec negotovosti delavcev. Večina se jih je prijavila na zavodu za zaposlovanje, nekaj pa jih je dobilo drugo delo. Za 16 delavcev je območna organizacija vložila terjatve do stečajne mase. Gre za kar veliko denarja, neizplačane plače, neizplačane odpravnine, že prijavljene terjatve v prisilni poravnavi. Terjatve je območna organizacija pripravila ob prijazni pomoči stečajnega upravitelja, je poudaril. Ob tem je Motoh kritiziral delovno inšpekcijo. Čeprav ji je zaradi kršenja zakonov in kolektivne pogodbe SKEI poslal več prijav, ni dobil nobenih odmevov.

Problemi nastajajo tudi v Mesarstvu Prekoršek, ki je že zaprlo obrat v Trbovljah. Čeprav še ni najav drugih odpuščanj, so zaposleni po Turkovih besedah zelo prestrašeni.

V Ingradu se je prvič sestel upniški odbor, je poročala Milica Dabanovič. Predstavniki največjih upnikov so menili, da je bila prisilna poravnava oklicana prepozno. Uprava je določila 67 presežnih delavcev, del jih je že našel drugo zaposlitev. Drugi bodo pravice počakali na zavodu za zaposlovanje.

Glavna obravnava bo julija. Šele takrat bo jasno, ali se bo podjetje s hčerinskimi družbami po tej poti lahko rešilo. Območna organizacija je že prijavila 200 milijonov iz naslova neizplačanih plač in 140 milijonov odpravnin. Največji problem je, kot sedaj kaže, kapitalna neustreznost. Sedaj se položaj nekoliko izboljšuje, saj so zaposleni že prejeli plačo za februar. Če bo prisilna poravnava uspešna, bo uprava Ingrad organizirala kot enovito družbo.

V Šentjurju ogroženih 112 mesarjev

V Mesarstvu Šentjur so odpustili 45 delavcev. Nekaj jih vozijo na delo v Zalog, drugi delajo v KZ Laško in pri Strašku. Problemi so nastali tik pred dokončanjem investicije v novo klavnico. Ko bi bilo treba obrat odpreti, mu niso izdali dovoljenj. Mogoče je to povezano tudi z nasprotovanjem temu, da bi lastniki – Farma Ihan – imeli klavnico na tem območju. Če ne bo klavnice, bo delo izgubilo tudi 67 zaposlenih v predelavi mesa in skupnih službah, je povedal Turk. Območna organizacija se je zaradi nepopolnih sklepov (nič ne piše o odpravninah) pritožila zoper sklepe o odpustu 45 delavcev. Če to ne bo rešeno v tem tednu, bo treba ubrati sodno pot.

O reševanju problema sta se v Šentjurju

že pogovarjala predsednik Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije (KŽI) Srečko Čater in sekretar območnega odbora tega sindikata Forto Turk.

Čater in Turk sta se skupaj z direktorjem Mesarstva sestala tudi s šentjurskim županom. Čeprav občina nima vpliva na izdajanje dovoljenj, ki jih izdaja upravna enota, lahko vodstvo občine marsikaj stori za ohranjanje delovnih mest na svojem območju. V Mesarstvu Šentjur je ogroženih vseh 112 delavcev. Več o tem, kako bodo pristojni v Šentjurju skupaj s podjetjem rešili ta problem, bo verjetno znano že v tem tednu. Sindikat KŽI se seveda zavzema za ohranitev delovnih mest.

T. K.

Franček Kavčič

S konference EKS o mladih

Evropska konfederacija sindikatov (EKS) je 14. in 15. marca v Bruslju organizirala konferenco mladih. Njena osrednja tema je bila, kakšno naj bi bilo sindikalno gibanje v prihodnosti. Udeleženci so veliko govorili o tem, kako čim več mladih ljudi včlaniti v sindikate.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da bi bilo treba sindikat približati mladim na različne načine, med drugim tudi:

- potrebno je spremeniti zunanjo podobo sindikata in jo približati mladim ljudem;
- s sindikatom naj bi se mladi seznanili že v času študija na fakultetah, saj jih veliko dela prek študentskega servisa;
- sindikat naj bi sodeloval v morebitnih programih pripravništva;
- z mladimi ljudmi naj bi sindikat vzpostavil stik na festivalih, koncertih ipd.;
- spletni sindikalni portal naj bi nudil tudi možnost včlanitve v sindikat preko interneta;
- sindikat naj bi sponzoriral športne ekipe, kar naj bi bilo vidno tudi iz logotipov na majicah;

- mlade ljudi bi bilo treba v sindikatu zaposliti na delovnih mestih in funkcijah, vidnih za javnost;
- sindikate bi bilo treba reformirati in s tem spodbuditi mlade ljudi za sodelovanje v sindikatih in njihovih aktivnostih;
- reklame na televiziji in v časopisih bi morale mladim povedati, zakaj je dobro biti član sindikata;
- javno bi bilo treba objaviti tudi finančne ugodnosti, ki jih prinaša včlanitev v sindikate in so zanimive za mlade (npr. popusti oz. ugodnosti pri zavarovanjih, počitniški aranžmajih, krediti ipd.);
- poudariti bi morali pomen brezplačnega pravnega svetovanja mladim ljudem, ki se zaposlujejo;
- pripraviti brošure o tem, kaj se dogaja v službah, kako je potrebno zaščititi mlade ljudi pred šikaniranjem, izkoriščanjem itd.;
- organizirati posebne delavnice za mlade ljudi, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe.

Pripravil: Gregor Cerar

Litostrojčani lahko upajo

Po dolgotrajnih prerekanjih je negotovosti o poplačilu Litostrojčevih upnikov konec.

V tem mesecu bo stečajni upravitelj objavil narok za prodajo nepremičnin, ki jih je kar veliko.

Sindikalna podružnica SKEI v Litostroju EI pričakuje, da bo premoženje prodano za primerno ceno. Prodajo bo tudi sama propagirala.

Bivši delavci Litostroja lahko pričakujejo, da se bodo izvlekli iz revščine.

Janez Starman,
predsednik SKEI Litostroj EI

Nadaljevanje s prve strani

Tiskovna konferenca ZSSS in Pergama

Socialni sporazum pomeni socialni mir – ne zamrznitev pogajanj

ni krivec za zastoj pogajanj. Novega plačnega modela niso zahtevali le sindikati, ampak tudi stroka. GZS se torej postavlja tudi proti stroki. Izhodiščne plače in obvezni količniki razmerij med plačilnimi razredi so po Semoliču anahronizem, so vir vsega zla. Tudi zakon o delovnih razmerjih več ne govori o izhodiščnih, ampak o osnovnih plačah. Ta zakon socialne partnerje tudi napotuje, naj delovna razmerja in plače uredijo s kolektivnimi pogodbami dejavnosti. Tudi ugledni gospodarstveniki menijo, da jim sedanji plačni model ne ustreza in bodo poizkusili z novim. Tako so se med drugim odločili v Gorenju.

Semolič je bil kritičen tudi do privilegirane položaja GZS zaradi obveznega članstva in članarine. "Ker je GZS paradržavna institucija, nima mesta med socialnimi partnerji. Sklicevanje GZS na Avstrijo je povsem neprimerno, saj imajo v tej državi tudi obvezno delavsko zbornico. Gospodarska zbornica pa podpisuje le kolektivne pogodbe za dejavnosti, v katerih ni prostovoljnih delodajalskih organizacij," je dejal Semolič

Nikjer v Evropi se ne bi moglo zgoditi, da se delodajalci in sindikati dogovorijo za novo tarifno prilogo, kasneje pa nekdo z vrha zbornice reče, tega ne boste podpisali. In prav to se je zgodilo po končanih pogajanjih za kolektivno pogodbo za kemično in gumarsko industrijo. Po Semoličevih besedah je še bolj

iz trte izvit razlog za odložitev pogajanj za lesarstvo, saj so med drugim zapisali, da rast plač določa že podpisani dogovor in zakon na njegovi podlagi. Ta določa le usklajevanja izhodiščnih plač z inflacijo.

Vsi izgovori GZS kažejo na farso, saj delajo le za to, da se ne bi nič spremenilo. Prav zaradi tega, ker so opredelitev v socialnem sporazumu, da se je treba v enem letu dogovoriti za nov plačni model, izrabili za novo odložitev pogajanj, je ZSSS zahtevala, naj se to črta iz sporazuma.

GZZ in ZDS: Slovenija ne potrebuje novega plačnega modela

Na skupni tiskovni konferenci sta Miro Sotlar, podpredsednik GZS, in Stojan Binder, predsednik ZDS, odgovarjala na očitke sindikatov, da ti dve organizaciji ovirata pogajanja o socialnem sporazumu. Po Sotlarju bolj kot nov plačni model potrebujemo prenovljeno splošno kolektivno pogodbo. Uskladitve z zakonom o delovnih razmerjih so potrebne tudi kolektivne pogodbe dejavnosti, kar naj bi naredile komisije za razlago.

Ker dogovor o politiki plač velja do leta 2004, se do tokrat delodajalci ne nameravajo pogajati o plačah. Do takšnega stališča imajo vso pravico.

Po Binderju sedanji plačni sistem omogoča ustrezno stimuliranje zaposlenih in novega zato ne potrebujemo. Donosnost kapitala je dveodstotna in zato možnosti za povečevanje plač ni.

Oba govorca sta tudi omenila, da je ZSSS sama zahtevala, naj se iz besedila socialnega sporazuma umaknejo točke o plačni politiki.

Socialnega sporazuma, ki simbolizira socialni mir, si ni mogoče predstavljati z zamrznitvijo pogajanj v dejavnostih, meni Semolič. Stališče GZS je mogoče razumeti kot ignoriranje kolektivnih pogodb, najpomembnejših instrumentov urejanja odnosov v dejavnostih in podjetjih. Ko zapišejo, da eno leto ne bo pogajanj o tarifnih prilogah, kažejo tudi podcenjevanje sposobnosti pogajalcev iz vrst direktorjev.

Po besedah Milana Utršiča so raziskave v projektu Phare, naredili so jih strokovnjaki Evropske unije, pokazale, da naša država ni uredila reprezentativnosti delodajalskih organizacij. Ugotovili so tudi, da je združenje delodajalcev priložnostno ustanovila GZS.

Utršič je še menil, da GZS vse manj opravičuje svoj obstoj s strokovnim delom, ki bi gospodarstvu pomagalo izboljšati konkurenčnost. Ker tega ne delajo, se iščejo med socialnimi partnerji in tako opravičujejo svoj obstoj. Ravnanje GZS kaže, da prostovoljnemu združenju delodajalcev ne priznavajo strokovnosti.

Vida Fras je dodala, da je podel v vodo tudi dogovor, po katerem bi bila večina odpravnin takoj oproščena dohodnine.

Brane Mišič je bil kritičen do uporabe podatkov o povprečnih plačah, saj se v njih skriva tudi velik delež plač po individualnih pogodbah. Visoke plače po uradnih podatkih rastejo hitreje kot povprečne in najnižje. Povedal je še, da v sosednji Avstriji nimajo splošne kolektivne pogodbe. Za združenje delodajalcev je dejal, da je bajpas firma GZS. Čas bi bil, da združenje začne delati samostojno.

Mišič tudi meni, da bi zaradi izjav GZS o tem, da se plače povečujejo skladno z zakonjeno eskalacijo, ZSSS lahko zahtevala, naj se povečujejo vse plače, čemur delodajalci odločno nasprotujejo.

Franček Kavčič

Letna konferenca območne organizacije ZSSS Domžale

Naredili vse, kar so zmogli

Prejšnji četrtek so na letni konferenci območne organizacije ZSSS Domžale obravnavali poročilo o delu v lanskem letu in programske usmeritve za letošnje leto. Kot je poročala sekretarka območne organizacije Justi Arnuš, so v organizaciji naredili, kar so zmogli. Narejenega je bilo kar veliko in člani konference so potrdili poročilo in tudi nove programske usmeritve. Precej so razpravljali o finančnih vprašanjih, saj prihodki ne zadoščajo za pokrivanje odhodkov.

Za sejo je strokovna služba pripravila kar obsežno pisno gradivo. Arnuševa je vanj zapisala, da so si najbolj prizadevali svetovati članom pri uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja. Če si člani pri tem niso mogli pomagati sami, jim je območna organizacija nudila še pravno zaščito.

Sekretarka se je odzvala na vsa povabila iz podjetij, s katerimi so člani in tudi sindikalni zaupniki opozarjali na nerešene probleme v podjetjih. Reševala jih je s pogovori s pristojnimi osebami, pogosto tudi s pisnimi opozorili.

Izpeljali smo večji del programa, ob pomanjkanju denarja kar največ. Ker je večina zaupnikov pri tem sodelovala, se jim je Arnuševa zahvalila za prispevek. K uspešnemu delu je prispevalo tudi sodelovanje z vodstvi sindikatov dejavnosti in ZSSS. Zlasti Dušan Semolič je redno sodeloval na seminarjih, pogosto tudi Gregor Miklič.

Pomoči pri sprejemanju podjetniških splošnih aktov in kolektivnih pogodb so bili deležni sindikati podjetij As, Induplati, Farma, Helios, Grastro, Mlinostroj, Lip, Vele in Filc. Letos so v Lipu in Asu že napovedali odpuščanje.

Pri tem so v območni organizaciji ugotovili, da sindikalni zaupniki iščejo pomoč šele, ko se znajdejo v težavah, praviloma prepozno. Poseben problem so sindikalni zaupniki, ki zaradi strahu pred direktorji nasvetov niso pripravljene sprejeti. Problematični so tudi zaupniki, ki so preveč prepričani o svojem znanju. Probleme občutijo tudi pokončni sindikalisti, saj skušajo direktorji omejiti možnosti za njihovo uspešno delo.

Prisilna poravnava v podjetju Induplati Jarše je bila resen poskus sanacije. Po programu finančne reorganizacije naj bi bil odpuščen tudi del zaposlenih. Območna organizacija odpuščanja ni mogla preprečiti, dosegla pa je, da so odpuščeni dobili odpravnine. Za skoraj sto zaposlenih v podjetju Univerzale je območna organizacija prijavila terjatve v stečajnem postopku.

Čeprav je območna organizacija skušala spodbuditi pogajanja o kolektivnih pogodbah v podjetjih, zanje najpogosteje niso bile zainteresirane ne uprave, ne sindikati podjetij.

Ker so plače na domžalskem območju pod povprečjem v državi, je območna organizacija z opozarjanjem dosegla, da so delavci praviloma prejeli vse, kar jim je pripadalo, tudi božičnico. V več podjetjih je dosegla tudi dogovor o dodatnem prostovoljnem pokojninskem zavarovanju zaposlenih.

Prejšnje leto so zaposleni v Asu in Mlinostroju stavkali in tako dosegli povečanje plač.

Po besedah Arnuševe socialno partnerstvo v veliki večini podjetij ni zažvelo, čeprav si je območna organizacija zanj zelo prizadevala. Podobno velja za soupravljanje v podjetjih. Zaradi tega so uprave več podjetij skušale z enostranskimi potezami zmanjšati pravice delavcev. Čeprav se direktorji teh podjetij s sindikatom sploh niso posvetovali, so poskušali zmanjšati pravice zaposlenih.

Območna organizacija Domžale je za svoje člane pripravila tudi počitniško letovanje. Ima namreč več počitniških prikolic in apartma.

O finančnem poslovanju območne organizacije je poročala Romana Josič. Bistven je podatek, da je lani porabila dobrega pol milijona tolarjev več, kot je imela prihodkov. Za pravno pomoč je območna organizacija porabila 700.000 tolarjev. Precej denarja je šlo tudi za stroške letovanj, saj je bilo treba plačati vzdrževanje objektov.

Manjši dotok članarine je tudi posledica zmanjševanja števila članstva, kar je posledica

odpuščanj delavcev. Čeprav je denarja primanjkovalo, noben član ni bil prikrajšan pri uveljavljanju svojih pravic, je menila Arnuševa. Finančni problemi bodo rešeni šele po reorganizaciji območnih organizacij ZSSS, kar naj bi bilo opravljeno do konca letošnjega leta.

V razpravi je Metka Roksandič, izvršna sekretarka v ZSSS, opozorila na naloge v zvezi s soupravljanjem. Poudarila je tudi potrebnost razvijanja socialnega dialoga. Kritična je bila do GZS, ki sedanji položaj skuša izkoristiti zase in zato blokira pogajanja o kolektivnih pogodbah dejavnosti. Ker so kolektivne pogodbe dejavnosti po zakonu o delovnih razmerjih najpomembnejši akt, bo treba problem GZS rešiti. Kritizirala je tudi delodajalce, ki so že našli luknje v zakonu in delavce odpuščajo, ne da jim bi plačali odpravnine.

Nekaj polemike je bilo v vprašanju, ali naj sindikati podjetij čakajo, da jim bodo sindikati dejavnosti pripravili vzorec podjetniških kolektivnih pogodb, ali naj se v to ob pomoči območne organizacije zaženejo kar sami. Roksandičeva je menila, da je treba napeti vse sile, da bi čim prej prišli do kolektivnih pogodb dejavnosti. Če bi bilo obratno, bi bile kolektivne pogodbe dejavnosti ogrožene.

Konferenca je sprejela tudi predlog finančnega načrta za letošnje leto. Ker so stroški organizacije letovanj previsoki, bo območna organizacija prodala dve počitniški prikolici.

Konferenca je sprejela tudi predlog praznovanja prvega maja, ki bo tudi letos na Količevem. Območna organizacija bo v aprilu organizirala tudi dan odprtih vrat.

F. K.

Stečajni – nujno zlo?

Čeprav smo se na stečaje težko privadili, danes za kakšnega že rečemo, da je bil za njegovo uvedbo že (zadnji) čas. Upniki, ki prijavljajo terjatve, upajo, da bodo dobili poplačane, kar je žal odvisno le od velikosti stečajne mase. Terjatve delavcev v manjših podjetjih običajno znašajo prek sto milijonov tolarjev, v večjih pa številke segajo v milijarde.

Prav je, da uspešna podjetja skrbijo za maksimiranje dobička, kar je v tržnem gospodarstvu ena pomembnejših nalog. Slabo pa je, da skrbijo tudi za maksimiranje izgub. Kljub vsem reorganizacijam in sanacijskim načrtom se izguba podjetja le povečuje in na koncu se zgodi stečaj. Zaradi slabih rezultatov se morajo pred setčajem delavci odpovedovati regresom, delu plač, povračilom stroškov, jubilejnim nagradam. Zadovoljijo se z oblubo, da bodo vse to dobili takoj, ko bo mogoče. Še malo naj potrpijo, še naprej naj bodo pripadni podjetju in še naprej naj dobro delajo, saj le tako podjetje lahko posluje naprej.

V naši državi si prizadevamo za ohranitev delovnih mest. Če ima delavec delovno mesto in dobro opravlja svoje delo ter zanj prejema minimalno plačilo, ni nič narobe, če se mora odpovedovati zaslužku, pa običaj-

no zanj ni dobro, saj lahko le upa, da bo to kasneje dobil poplačano. To je še posebej moteče, ker si vodstva podjetij vzamejo svoj zaslužek ne glede na to, ali svoje delo opravljajo dobro.

Zato bi v podjetjih, ki poslujejo s težavami, morali pri poskusih ohranjanja delovnih mest ocenjevati zlasti to, ali imajo perspektivo. Če do stečaja pride prepozno in se z njim zavlačuje, delavci izgubljajo vedno več. Delo v takšnih razmerah jih tudi dodatno fizično in psihično izčrpuje in tudi težje najdejo novo zaposlitev.

Ker iz stečajne mase podjetja ne dobijo niti dela terjatev, običajno dobijo le nadomestilo Jamstvenega in preživninskega sklada. Namesto od svojega podjetja dobijo majhno pomoč državnega sklada. Denar za to pomoč dajemo vsi državljani, ki tako plačujemo za grehe neodgovornih uprav.

Ravno zato bi se, ko kljub slabemu poslovanju podjetja poudarjamo ohranjanje delovnih mest, morali večkrat vprašati, kakšna so ta delovna mesta, kako dolgoročno so in kakšne posledice ohranjanje delovnih mest prinaša. Predvsem pa – kdo je odgovoren in ali dejansko odgovarja.

Romana Josič

Anketa o študijskih krožkih

Delo v študijskih krožkih je treba nadaljevati

V Območni organizaciji ZSSS v Podravju tudi letos organizirajo študijske krožke, ki so se uveljavili kot ena od najbolj uspešnih metod usposabljanja sindikalnih zaupnikov. V Ormožu poteka krožek na temo Zakaj sem član sindikata (mentorica je Mira Žličar), v Slovenski Bistrici obravnavajo temo Lepo je biti sindikalist (mentor je Dušan Detiček), v Mariboru pa Skrb za zdravje na delovnem mestu (mentorica je Marija Eraković). Hkrati se Breda Črnčec na Andragoškem zavodu usposablja za mentorico študijskih krožkov. Načrtuje, da bo vodila študijski krožek na temo Poezija v sindikatih.

V območni organizaciji ZSSS v Podravju so od leta 1995 do danes organizirali 16 študijskih krožkov, na katerih se je usposabljal več kot 150 sindikalnih zaupnikov in funkcionarjev. Nekateri udeleženci študijskih krožkov smo vprašali, zakaj sodelujejo v njih in katere teme jih zanimajo.

Izkušnje sindikalnih študijskih krožkov segajo tudi preko meja

Veronika Fermevc Ban, Elektro Maribor: Študijski krožki so izjemno učinkovita oblika vseživljenjskega učenja in usposabljanja sindikalnih zaupnikov. Pred kratkim sem bila na Ohridu v Makedoniji, kjer bomo ženske iz energitike ter kemijske, nekovinske in gumarske industrije iz držav na območju nekdanje Jugoslavije pripravile letno konferenco o položaju žensk. Poleg številnih drugih tem bomo na njej govorile tudi o vseživljenjskem učenju in usposabljanju.

Že na pripravljalnem sestanku na Ohridu sem svojim kolegicam iz drugih držav posredovala naše izkušnje iz dela študijskih krožkov. Sindikalistke iz drugih držav so za to obliko usposabljanja pokazale veliko zanimanje. Na sestanku sem se počutila kot nekakšen sindikalni ambasador. Naši študijski krožki tako odmevajo tudi prek slovenskih meja.

Usposabljanje poteka v neformalnih oblikah

Lidija Vamberger, Florina: Študijski krožki so najbolj uspešna oblika usposabljanja članov sindikata in sindikalnih zaupnikov, kar jih poznam. Njihova prednost je v tem, da v njihovem delu vsi sodelujemo prostovoljno in da naše delo poteka v neformalnih oblikah. Tako lahko zelo učinkovito in v sproščenem vzdušju eden na drugega prenašamo znanje in izkušnje. Če bom imela priložnost, bom v delu sindikalnih študijskih krožkov še sodelovala.

Težko je biti dober sindikalist

Dušan Detiček, mentor študijskih krožkov: Čeprav mnogi menijo, da je lepo biti sindikalist, je brez dodatnega izobraževanja in usposabljanja čedalje težje biti dober sindikalist. Sindikalni zaupniki se lahko uspešno zavzemajo za pravice delavcev samo, če veliko znajo in če so ustrezno usposobljeni. Do obojega pa lahko najlažje pridejo s sodelovanjem v študijskih krožkih.

Sodelovanje v študijskem krožku človeka obogati

Doroteja Tratnik, Osnovna šola Ludvika Pliberška: Človek ugotovi, koliko je s študijskim krožkom pridobil in kaj mu je pomenil šele, ko se krožek konča. Vsak udeleženec lahko s študijskim krožkom ogromno pridobi tudi kot človek. V študijskih krožkih ljudje izmenjujejo znanje in izkušnje, s tem pa eden drugega bogatijo.

Za študijske krožke je čedalje več zanimanja

Dušan Ferenc, Felpt: Mislim, da bi bilo za vsakega sindikalista dobro, da bi vsaj enkrat v svoji sindikalni karieri sodeloval pri delu študijskega krožka. V študijskem krožku človek pridobi veliko znanja in izkušenj, kar mu koristi tako pri delu kot pri sindikalnem delovanju, pa tudi sicer v življenju. Še zlasti se nauči komunicirati z drugimi ljudmi. Včasih v šali rečem, da bi morali za sodelovanje v študijskih krožkih plačevati, saj od njih veliko odnesemo. Ker je za študijske krožke večji interes kot na začetku, je to dokaz, da gre za uspešno in ljudem prijazno obliko usposabljanja. Sam bi z veseljem sodeloval še v kakšnem študijskem krožku, na katerem bi obravnavali socialno problematiko.

Informacijski kotiček

Inflacija*	Februar	Marec
Skupaj	0,5 %	1,0 %
Blago	0,4 %	1,1 %
Storitve	0,7 %	0,9 %
Na letni ravni	6,2 %	6,6 %

* indeks cen življenjskih potrebščin

Zaposleni	2002	2001/2002
Skupaj	902,2	99,9
Finančne in nefinančne družbe	523,1	99,6
Gospodinjstva in NPISG	240,5	99,4
Zaposleni	79,7	98,2
Samozaposleni	160,8	100
Država	138,6	101,9

Povprečna plača*	262.136
Povprečna plača po kolektivnih pogodbah*	244.940
Povprečna plača po individualnih pogodbah*	642.551

* za december 2002

Lestvica za obračun davka od osebnih prejemkov izračunana na osnovi plače za december 2002

Če znaša osnova nad		do SIT	znaša davek
		131.068,00	17 %
	131.068,00	262.136,00	35 %
	262.136,00	393.204,00	37 %
	393.204,00	524.272,00	40 %
	524.272,00	786.408,00	45 %
	786.408,00		50 %

Strokovna služba ZSSS

Delo ZSSS v času tranzicije ne sme iti v pozabo

Stanislav Šajn, območna organizacija ZSSS: Študijske krožke sem spoznal kot zelo zanimivo in koristno obliko vseživljenjskega učenja. Sodeloval sem v krožku o ohranjanju in beleženju sindikalnega dela. Zato sem se odločil, da bom smiselno uredil arhiv območne organizacije ZSSS v Podravju. Na ta način bom, tako vsaj upam, prispeval k temu, da delo Svobodnih sindikatov v času tranzicije ne bo šlo v pozabo.

Prispevek k osveščanju ljudi

Branko Bezjak, Prehrana: V sindikatu delavcev trgovine smo še posebej veseli vseh oblik izobraževanja in usposabljanja, ki prispevajo k osveščanju ljudi. Trenutno je največji problem delavcev v trgovini delovni čas, saj morajo trgovke in trgovci delati tudi ob nedeljah in praznikih. Ta problem je mogoče rešiti samo z osveščanjem ljudi. K temu pa veliko prispevajo tudi študijski krožki, ki jih organiziramo v sindikatu. Veliko pa lahko za osveščanje ljudi storijo tudi mediji. Zato je prav, da pišejo tudi o delu študijskih krožkov.

Usposabljanje je trenutno prednostna naloga

Branko Medik, območna organizacija SKEI: Usposabljanje članov in sindikalnih zaupnikov je ena od prednostnih nalog sindikata. Na začetku naslednjega leta bo začel veljati novi zakon o delovnih razmerjih. Da delodajalci delavcev ne bi žejnih peljali čez vodo, bodo morali biti sindikalni zaupniki dobro usposobljeni za uresničevanje novega zakona. Menim, da bi naše zaupnike lahko uspešno usposabljali tudi preko študijskih krožkov, saj imamo z njihovim delom v Podravju že veliko pozitivnih izkušenj.

Čestitke vsem udeležencem študijskih krožkov

Marija Eraković, vodja študijskih krožkov: Kaj so študijski krožki in kaj pomenijo udeležencem, lahko največ povedo oni sami. Sama od srca čestitam vsem dosedanjim udeležencem katerega koli od 13 krožkov, kolikor smo jih pripravili v območni organizaciji ZSSS v Podravju. Priznanje Andragoškega centra Republike Slovenije smo si s prizadevnim delovanjem prislužili vsi skupaj. Brez sindikalnih zaupnikov, ki so za delo in učenje namenili velik del svojega prostega časa, priznanja ne bi dobili. Ponosna sem na naše skupno delo.

Prispevek k promociji ZSSS

Darinka Auguštin, Splošna bolnišnica Maribor: V sodobnem svetu postaja nenehno učenje in izpopolnjevanje ena od osnovnih potreb ljudi. Študijski krožki, ki jih organiziramo v sindikatih, našim članom pomagajo pri zadovoljevanju te potrebe. Hkrati pa študijski krožki prispevajo tudi k večji usposobljenosti naših članov in zaupnikov, s tem pa tudi k bolj učinkovitemu delu ZSSS kot celote. Kot udeleženka več študijskih krožkov sem ponosna na priznanje, ki smo ga dobili od Andragoškega centra. To priznanje prispeva tudi k promociji

ZSSS v strokovni javnosti in je dokaz, da se v Svobodnih sindikatih zavedamo pomena znanja in vseživljenjskega učenja.

Tomaž Kšela

Sindikalna lista

April 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del**1. Dnevnice**

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. Kilometrina

(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,83
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26
(od 10. 12. 2002 dalje)	53,70	53,70
(od 24. 12. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 4. 2. 2003 dalje)	55,02	55,02
(od 18. 2. 2003 dalje)	55,05	55,05
(od 4. 3. 2003 dalje)	54,24	54,24

3. Ločeno življenje*

101.616,00 65.845,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec**5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2003)**

– po SKPGD (na delovni dan) 698,00 698,00

Drugi del**1. Jubilejne nagrade**

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	55.354,00
– za 20 let	103.446,00	83.031,00
– za 30 let	137.928,00	110.708,00

2. Odpravnina ob upokojitvi

508.082,00 741.240,00
oziroma dve plači oziroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	152.425,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	76.212,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 12. 2002)

103.643,00 103.643,00

5. Zajamčena plača (od 1. 12. 2002)

50.559,00 50.559,00

6. Regres za letni dopust

– socialni partnerji so se dogovorili, da znaša minimalni regres za leto 2003 132.170,00 SIT, kar bo v kratkem objavljeno v uradnem dokumentu	132.170,00	132.170,00
– ali največ	183.495,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

- * 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.
4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.473 SIT.
5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Strokovna služba ZSSS

Pogovor z dolgoletnim predsednikom SDE v Nafti Lendava Ivanom Krpanom

Petnajstletni sindikalni boj za ohranitev delovnih mest ni bil zaman

»Delavci Nafta Lendava smo se morali ob pomoči svoje sindikalne podružnice Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije (SDE) več kot petnajst let odločno boriti za ohranitev delovnih mest in za socialno varnost vseh zaposlenih v podjetju. Na začetku letošnjega leta se je agonija Nafta in v njej zaposlenih delavcev končno začela razpletati. Zdaj že lahko rečemo, da naš boj ni bil zaman,« pravi dolgoletni predsednik podružnice SDE v Nafti Lendava Ivan Krpan.

Država je preprečila modernizacijo rafinerije

Za delavce Nafta so se začele težave v sredini osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko je, kakor pravi Krpan, država preprečila modernizacijo rafinerije. V podjetju so pred tem že nabavili novo rafinerijo, ki so jo nato za tretjino cene prodali na Kitajsko, na plečih Nafta pa so ostali krediti, ki jih je najela za nakup. »Pri preprečitvi modernizacije rafinerije je šlo za politično in ne strokovno odločitev. Delavci sumimo, da je že takrat v zakulisju svojo vlogo odigralo podjetje, ki je želelo na slovenskem trgu ohraniti monopolni položaj.«

Nafta je tako ob koncu osemdesetih let imela zastarele rafinerije in veliko kreditov. Ker je nadaljevala proizvodnjo s staro tehnologijo, je bila čedalje manj konkurenčna, izčrpavala jo je tudi odplačevanje dragih kreditov. »Ko so se omenjenim težavam pridružile še posledice razpada nekdanjega jugoslovenskega trga, se je podjetje na začetku devetdesetih let znašlo v zares hudi krizi,« se spominja Krpan. »Na rafinerijsko dejavnost so bile vezane vse druge dejavnosti. Zaradi krize v rafineriji je bil zato ogrožen obstoj celotne Nafta.«

Ker so modernizacijo rafinerije v Nafti, ki naj bi letno predelala dva milijona ton surove nafte, načrtovali dalj časa, so do Lendave zgradili tudi odcep od naftovoda, po katerem se nafta iz jadranskih luk pretaka v srednjo in jugovzhodno Evropo. Tudi ta odcep zdaj ni primerno izkoriščen.

Po Krpanovih besedah so še danes številni delavci prepričani, da je država v sredini osemdesetih let storila napako, ko je Nafti preprečila modernizacijo rafinerije. »Čas je pokazal, da so imeli takrat Jože Hajdinjak in njegovi sodelavci, ki so se zavzemali za modernizacijo rafinerije, popolnoma prav.«

Nadomestnih programov ni bilo

Ko je država Nafti preprečila modernizacijo in razvoj, ji je obljubila nadomestne proizvodne programe, vendar svoje obljube po Krpanovih besedah ni nikoli uresničila. »Naše podjetje ni v drugi polovici osemdesetih in na začetku devetdesetih let dobilo nobenega na-

Ivan Krpan: Doslej noben delavec Nafta ni ostal brez socialne varnosti.

domestnega programa, ki bi Nafti zagotovil prestrukturiranje, perspektivo in razvoj.«

Huda kriza je začela ogrožati tudi delovna mesta v podjetju. Kdo ve, kakšno usodo bi v doživela Nafta, če se za ohranitev delovnih mest ne bi tako odločno zavzela podružnica sindikata SDE v podjetju.

»Ohranitev delovnih mest je bila za naš sindikat še toliko bolj pomembna, ker sodi Lendava z okolico med najmanj razvita območja v Sloveniji, kjer je stopnja brezposelnosti med najvišjimi v državi,« pojasnjuje Krpan. »Če bi ukinili delovna mesta v Nafti, bi se stopnja brezposelnosti še bolj povečala, naši člani pa bi v Lendavi in Pomurju izjemno težko našli novo zaposlitev. Zato se je naša podružnica SDE odločno postavila v bran delovnih mest v Nafti, pri tem pa nas je nenehno podpiral tudi sindikat SDE Slovenije v celoti.«

Bitka za ohranitev delovnih mest v Nafti je naletela na odmev tudi v politični javnosti, še zlasti, ker na območju Lendave živi madžarska manjšina. Vodstvo lendavske občine je večkrat opozorilo, da bi ukinitve delovnih mest v Nafti močno poslabšala socialne razmere in možnosti za preživljanje na tem narodnostno mešanem območju.

Medtem ko je v sredini devetdesetih let Nafta pod bremenom starih dolgov zaradi zastarele rafinerije »hiral«, delavci pa so se ob pomoči SDE borili za ohranitev delovnih mest, je država, ki je 55-odstoten lastniški delež prenesla na Petrol, mrzlično iskala rešitve.

»Ko je država prenesla lastnino na Petrol, smo delavci sprva upali, da bo to podjetju prineslo rešitev. Mislili smo, da se bo Petrol poleg trgovine začel ukvarjati tudi s proizvodnjo naftnih derivatov,« pojasnjuje Krpan. »Nekdanji direktor Petrola Premk nam je obljubil posodobitev rafinerijske dejavnosti in svetlo bodočnost, na žalost pa je preminil v prometni nesreči. Številni delavci so še danes prepričani, da bi Petrol pod Premkovim vodstvom v Nafti ohranil rafinerijsko dejavnost.«

Dolgoletna agonija in neuspešno iskanje rešitev

Po eni od opcij naj bi rafinerijsko dejavnost prevzel in moderniziral strateški partner iz tujine. Kakor pravi Krpan, so strokovnjaki v zvezi s tem že delali analize, vendar je takšni rešitvi nasprotoval Petrol. Domači in tuji strokovnjaki so naredili tudi veliko študij o upravičenosti morebitne gradnje nove rafinerije. Nekateri strokovnjaki so ugotovili, da bi bila izgradnja upravičena, drugi, pri katerih je študije naročil Petrol, pa so ugotavljali diametralno nasprotno.

»Delavci smo čedalje bolj spoznavali, da lastnika ne iščeta najboljših rešitev, temveč da gre za zakulisne igre med Petrolom, državo in morda še kom,« pravi Krpan. »Nekateri so pač želeli pridobiti pri času, da bi zob časa sam razjedel rafinerijo, ki je bila iz leta v leto bolj zastarela. Oktobra leta 2000 je Naftina rafinerija kljub nasprotovanju sindikata nehala obratovati. Za večno!«

Ko sta v zvezi s sanacijo Nafta država in Petrol igrala ping-pong, so si delavci resno prizadevali za sanacijo podjetja. Da bi ohranili delovna mesta, so na začetku devetdesetih let pristali na izplačilo nižjih plač, kot so jim pripadale po kolektivni pogodbi. Delavci so morali zaradi pomanjkanja dela tudi večkrat ostati doma na čakanju s 70-odstotnimi plačami. Rešitve pa ni in ni bilo. Zato so delavci ob pomoči sindikata SDE tudi pritiskali na upravo podjetja in na oba lastnika. V minulem desetletju se je v Nafti zvrstilo veliko protestnih zborov in opozorilnih stavk, SDE pa je velikokrat zapretel tudi z zaporo mednarodnega mejnega prehoda med Slovenijo in Madžarsko v Dolgi vasi, ki ga je bil pred leti dejansko prisiljen za nekaj časa blokirati.

Sporazum med državo in Petrolom je prižgal lučko na koncu tunela

»Maja lani, ko je bilo v podjetju še okoli 560 zaposlenih, sta država in Petrol vendarle podpisala sporazum o zagotavljanju osnovnih pogojev za sanacijo Nafta. S podpisom sporazuma je postala država 100-odstotni last-

nik Nafta, Petrol pa se je obvezal, da bo v nove programe investiral devet milijard tolarjev. Država je na svoja ramena prevzela finančno sanacijo podjetja, kar je bila tudi njena dolžnost, saj je preprečila modernizacijo rafinerije. Sporazum je predvidel tudi reorganizacijo podjetja s kadrovskim prestrukturiranjem. Vendar ob podpisu sporazuma rafinerijske dejavnosti ni bilo več, ker jo je razjedel zob časa!«

»Podpis tega sporazuma je po desetletju agonije delavcem Nafta na koncu tunela vendarle prižgal lučko,« pravi Krpan. »Ta lučka je delavcem, ki smo desetletje preživeli v stresnih razmerah ob nenehnem strahu za delovno mesto in socialno varnost, prinesla nekoliko olajšanja.«

Na podlagi sporazuma med državo in Petrolom so v Nafti izvedli reorganizacijo s kadrovskim prestrukturiranjem. Prvega marca letos se je Nafta preoblikovala v holding, v okviru katerega je začelo poslovati več hčerinskih družb: Nafta Petrokem, Nafta Geoterm, Nafta Strojgradnja, Eko Nafta, Nafta inženiring in Nafta informatika. Vse omenjene družbe so v 100-odstotni lasti Nafta, družba Geoenerg pa je v 50-odstotni lasti Nafta in 50-odstotni lasti Petrola. Po oceni nadzornega sveta Nafta, na čelu katerega je Janez Terček, poteka sanacija Nafta uspešno, saj se je izguba iz tekočega poslovanja lani zmanjšala. Tako je lani Nafta ustvarila za okoli 305 milijonov tolarjev izgube, leto poprej pa za 630 milijonov tolarjev. Ob upoštevanju izrednih odhodkov in prihodkov je podjetje lansko poslovno leto končalo s 780 milijoni tolarjev dobička. Sicer pa stare obveznosti podjetja še vedno znašajo okoli 10 milijard tolarjev, čeprav je podjetje tujim kreditodajalcem vrnilo že ogromno sredstev.

Skrb za socialno varnost delavcev

V Nafti je decembra lani po reorganizaciji in prezaposlitvi delavcev v nove družbe ostalo 110 trajno presežnih od 558 delavcev. Po Krpanovih besedah je sindikat sicer zahteval, naj uprava pripravi program reševanja trajno presežnih delavcev, vendar ga v pisni obliki ni dobil. Kljub temu pa vodstvo podjetja zagotavlja, da noben delavec ne bo ostal brez socialne varnosti. Okoli 70 starejšim delavcem, ki jim do upokojitve manjka manj kot pet let, je podjetje omogočilo dokup delovne dobe ter jim zagotovilo ustrezne odpravnine. Mnogi med njimi bodo do upokojitve počakali na zavodu za zaposlovanje, če jim seveda ne bo uspelo najti druge zaposlitve. Ob tem velja omeniti, da so med starejšimi presežnimi delavci tudi trije zaupniki SDE (Marica Varga, Ivan Prendl in naš sogovornik), ki se iz solidarnosti niso sklicevali na sindikalno imuniteto, pač pa delijo usodo vseh drugih starejših delavcev. Vprašanje rešitve problema starejših delavcev je bilo pri reorganizaciji Nafta namreč zelo v ospredju, saj je bila ob začetku reorganizacije starostna struktura zaposlenih zaradi dolgoletne krize v podjetju zelo visoka. Na osnovi izjav vod-

stva se je med delavci v podjetju nekako razširil strah, da bo morala Nafta v stečaj, če ne bo sposobna rešiti 70 starejših delavcev. S takšnim kadrovskim prestrukturiranjem se je strinjal tudi nadzorni svet.

»V sindikatu nas zdaj skrbi še usoda 40 presežnih delavcev, ki doslej niso bili razporejeni v nove družbe. Po zagotovilih uprave bodo ti delavci dobili možnost prekvalifikacije, nato pa bodo nekatere prerezporedili v

družnici SDE v teh dneh izvedli volitve novih sindikalnih zaupnikov. Tako bo Krpan aprila svojo funkcijo predal nasledniku.

Črn scenarij se ni uresničil

S kakšnimi občutki eden najbolj pokončnih sindikalnih zaupnikov v Sloveniji zapuščata zahtevno dolžnost, ki jo je odgovorno in uspešno opravljal vrsto let? »Glede na dolgoletno agonijo Nafta ni bilo lahko biti sindi-

Po reorganizaciji s kadrovskim prestrukturiranjem sedaj na lokaciji Nafta posluje holding z več hčerinskimi družbami.

hčerinske družbe ali k drugim delodajalcem. Nekaj se jih bo verjetno tudi samozaposlilo. V najslabšem primeru bodo morali nekateri z odpravnino na zavod za zaposlovanje, vendar se v sindikatu zavzemamo, da takšna usoda ne bi doletela nobenega delavca,« pojasnjuje Krpan.

Kako varna pa so delovna mesta v novih družbah? »Nove družbe so po zagotovilih vodstva postavljene na zdrave ekonomske temelje. Zato v sindikatih upamo, da so delovna mesta v njih varna in da v novih družbah čez čas ne bodo začeli ponovno ugotovljati presežnih delavcev. Sicer pa bo država posamezne družbe odprodala strateškemu partnerjem. Upamo, da bo našla dobre lastnike, ki bodo poskrbeli za razvoj.«

Sindikalistom v minulih letih ni bilo lahko

Ko se je zavzemal za ohranitev rafinerije in delovnih mest se je Ivan Krpan skupaj z drugimi zaupniki nemalokrat znašel pod različnimi pritiski, pred katerimi pa niso popustili. »Najhuje je bilo, ko lastniki in posledično tudi uprava niso imeli dolgoročnega koncepta sanacije. Takrat sem zaradi sindikalne dejavnosti naletel na šikaniranje s strani uprave, nadrejenih in nekaterih posameznikov,« pravi Krpan, ki mu ne takrat in ne danes tega ni veliko mar.

Ker Krpan in nekateri drugi sindikalni zaupniki ne bodo več zaposleni v Nafti oziroma njenih hčerinskih družbah, bodo v po-

kalist v njej. Marsikdaj smo bili tudi v navzkrižnem ognju, saj so nekateri predstavniki lastnikov in vodstva podjetja smatrali, da smo preglasni, medtem ko so nekateri delavci od nas terjali še več radikalnosti. Vendar pa sem zadovoljen, da smo dosegli tisto, kar je bilo za SDE vedno bistveno: sanacija Nafta se je začela, večina delovnih mest je ohranjenih, poleg tega pa nihče od delavcev ni izgubil socialne varnosti. Tako kot marsikdo seveda pogrešam, da Nafti ni uspelo ohraniti rafinerijske dejavnosti in da Petrol še ni izvedel investicij, za katere se je s podpisom sporazuma zavezal. Nadvse pa sem vesel, da se tudi po zaslugi sindikata v Nafti ni uresničil črn scenarij!«

Krpan, ki je v Nafti delal kot tehnolog v energetiki, po duši in srcu ni samo sindikalist, temveč tudi inovator. S svojimi inovacijami, za katere je dobil več priznanj, je prispeval k razvoju podjetja in zmanjševanju stroškov, hkrati pa je z osebnim zgledom kazal, kako si velja prizadevati za blaginjo in razvoj podjetja. Od območne Gospodarske zbornice v Pomurju je dobil priznanje Inovator Pomurja. Sedaj, ko bo odložil zahtevno sindikalno funkcijo, bo imel več časa za razmišljanje in načrtovanje tehniških izboljšav in inovacij.

Seveda pa bo, kakor sam pravi, še naprej rad pomagal tudi sindikatu SDE Slovenije, saj ima veliko izkušenj. »Če me bodo potrebovali, se bom z veseljem odzval vabilu,« pravi smeje.

Odpovedi delavcem Merinke Merikopa so nične

V začetku marca je stečajni senat okrožnega sodišča v Mariboru na predlog direktorja podjetja uvedel stečajni postopek za Merinko Merikop. Stečajna upraviteljica je 61 delavkam in delavcem takoj izročila odpoved pogodbe o zaposlitvi. Kako kaže, pa je direktor podjetja v svojem predlogu za stečaj pozabil navesti, da ima tekstilno podjetje Merinka Merikop status invalidskega podjetja. Za uvedbo stečajnega postopka za invalidsko podjetje pa mora dati soglasje ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Sredi marca je na omenjeno ministrstvo prišlo anonimno sporočilo, da je za Merinko Merikop uveden stečajni postopek, čeprav ministrstvo za to ni dalo soglasja. Zato je minister Vlado Dimovski na to pisno opozoril predsednika

mariborskega okrožnega sodišča, ki je od stečajnega senata takoj zahteval poročilo. Stečajni senat je nemudoma izdal sklep, po katerem bi moral direktor Merinke Merikopa v osmih dneh pridobiti soglasje pristojnega ministrstva za uvedbo stečajnega postopka, kar pa slednjemu ni uspelo. Tako zdaj Merinka Merikop ni več v stečajnem postopku, odpovedi pogodbe o zaposlitvi pa so postale nične. Prizadetih delavcev do konca prejšnjega tedna o tem ni še nihče uradno obvestil, vendar pa so za veselo novico izvedeli iz medijev. Da so odpovedi zares nične, sta javno potrdili tudi vodja mariborske enote inšpekcije za delo Helena Klinar in državna sekretarka v ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Stanka Tutta.

Konec minulega tedna so se delavci in delavke Merinke Merikopa zbrali na zboru delavcev. Na njem jim je direktor zagotovil, da bo umaknil predlog za uvedbo stečajnega postopka in da bodo ta teden dobili tudi plače za januar in februar.

Zdaj nameravajo Merinko Merikop problem rešiti tako, da bodo okoli 30 delavcev prezaposlili v matično podjetje Merinka, okoli 30, zlasti invalidnim delavcem, pa bodo izdali sklepe, da njihovo delo ni več potrebno. Ker invalidnim delavcem ni mogoče odpovedati pogodbe o zaposlitvi, bodo le-ti še naprej imeli pravice po podpisani pogodbi. Če vodstvo podjetja ne bo spoštovalo obljub, bodo delavke in delavci, kakor so napovedali, stavkali. K stavki bodo poskušali pritegniti tudi zaposlene v matičnem podjetju Merinka.

Kakor kaže, pa bo razmere v Merinki Merikopu zdaj vendarle nekoliko bolj kot doslej vzelo pod drobnogled ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ki naj bi poslalo v podjetje posebno komisijo.

T. K.

Tretjina premoženja Metalne ECCE v stečaju prodana

Stečajnemu senatu je uspelo prodati šest sklopov premoženja Metalne ECCE za skupno vrednost 900 milijonov tolarjev. Tako je zdaj prodana okoli tretjina premoženja nekdanje Metalne ECCE. Neprodano je ostalo samo premoženje, ki ga ima v najemu podjetje Montavar. To premoženje, ki je srce nekdanje Metalne, je stečajni senat kupcem ponudil za dve milijardi tolarjev.

Podjetje Montavar že dalj časa kaže interes za nakup premoženja, ki ga ima v najemu. V tem podjetju pa menijo, da je ponujena cena za dotrajane in slabo vzdrževane objekte in naprave previsoka. Zato Montavar tokrat ni poslal ponudbe za nakup največjega dela premoženja, pač pa je kupil drugi največji sklop. En sklop je kupilo še podjetje Sanders, drugega podjetje Elterm

skupaj s podjetjem Mobit, tri sklope premoženja pa je kupila Slovenska razvojna družba.

Po navedbah stečajne upraviteljice Vere Zavrl, ki je s prodajo tretjine premoženja zadovoljna, saj so bile nekatere izklicne cene celo presežene, se bo upniški odbor sestel še ta teden. Na njem se bodo dogovorili, kako naj poteka prodaja največjega sklopa Metalne ECCE v stečaju. Morda bodo poskusili premoženje kupcem ponovno ponuditi v celoti za nekoliko nižjo izklicno ceno, lahko pa se odločijo tudi za prodajo po delih.

Prejšnji teden se je javno oglasila tudi podružnica sindikata kovinske in elektroindustrije (SKEI) v Montavarju, kjer je zaposlenih okoli 330 delavcev. Člani SKEI so opozorili, da se ste-

čajni postopek vleče že predolgo, zato premoženje na eni strani propada, po drugi strani pa so ogrožena njihova delovna mesta. Podjetje Montavar se ravno zaradi tega, ker še vedno nima lastnih proizvodnih prostorov, pri sklepanju poslov srečuje s težavami. Partnerji težko sklepajo dolgoročne pogodbe za proizvodnjo, dobavo in montažo investicijske opreme s podjetjem, ki je »podnajemnik« v podjetju v stečaju. Zaradi tega so bili v Montavarju v zadnjih mesecih prisiljeni zmanjšati število zaposlenih.

Ker se stečajni postopek za Metalno ECCE vleče že tako dolgo, je zaskrbljen tudi sekretar območne organizacije SKEI v Podravju **Branko Medik**. Zato je predlagal, naj bi sedli za okroglo mizo najemniki, vodstvo mariborske občine, stečajna upraviteljica in predstavniki sindikata. Na pogovoru bi videli, kaj lahko s skupnimi močmi storijo za rešitev problema. Sindikat si seveda prizadeva, da bi na lokaciji nekdanje Metalne ECCE ohranili čim več delovnih mest.

T. K.

Mramorjevi predlogi za sindikate niso sprejemljivi

Na pobudo ministra za notranje zadeve Rada Bohinca in ministra za finance Dušana Mramorja je bil 20. marca pogovor s predstavniki sindikatov javnega sektorja o nekaterih odprtih vprašanjih bodočega plačnega sistema.

Minister za notranje zadeve nas je obvestil, da je pri vladi oblikovan svet za sistem plač v javnem sektorju. Ta svet je obravnaval izhodišča za pogajanja o kolektivni pogodbi za javni sektor. Minister je zatrdil, da želijo v vladi s sindikati doseči soglasje o oblikovanju novega sistema plač. Čeprav se je rok za sprejetje zakona o razmerju plač za oblikovanje kolektivne pogodbe za skupno metodologijo iztekel, je minister za nadaljevanje pogajanj.

Predlagal je še, naj bi kolektivno pogodbo za skupno metodologijo usklajevali z dinamiko po-

gajanj o kolektivni pogodbi za javni sektor. Za vlado je sprejemljivo, da bi ta kolektivna pogodba imela samo tarifni del. Po ministrovih besedah bodo predložili pogajalska izhodišča za kolektivno pogodbo za javni sektor in imenovali več pogajalskih skupin za vsako kolektivno pogodbo dejavnosti. Minister je zagotovil, da v vladi ne bodo iskali enostranskih rešitev in ukrepov, ampak s sindikati iskali soglasje. Po ministrovih besedah je skrajni rok za zaključek pogajanj september 2003. Predlagal je, da bi se pogajali dvakrat tedensko, ker bo zaradi roka 1. januar 2004 sicer zmanjkalo časa.

Minister za finance je predstavil finančne okvire v tem in prihodnjem letu in povedal, kaj vse bo potrebno storiti pri zmanjševanju inflacije. Govoril je tudi o 1. januarju 2007, ko bi morali to-

lar zamenjati za evro. Cilj vlade je znižanje inflacije s 7,2 na štiri odstotke (inflacija v evropski uniji je bila lani 2,3-odstotna). Po ministrovih besedah je treba fiksirati vrednost tolarja glede na tečaj evra (posledice bodo občutili neto izvozniki). Vlada že od 24. decembra cene naftnih derivatov nevtralizira s trošarinami in tako bo tudi v prihodnje. Pri določenih monopolih (npr. komunala in njihove cene storitev) je vlada predlagala in zahtevala prestrukturiranje, programe za znižanje stroškov v teh podjetjih in uveljavljanje vpliva vlade na gibanje cen teh storitev. Tudi na tem drugem področju bo vlada prevzela nase določeno odgovornost in vodila politiko omejevanja in nevtralizacije cen teh storitev. Finančni minister je opozoril, da so odhodki po ministrstvih glede na vse prihodke proračuna previsoki in da proučujejo tudi vprašanje morebitnih sprememb proračuna. V finančnem ministrstvu pripravljajo širši paket davčne reforme, med drugim tudi razbremenitev najnižjih plač, obremenili pa naj bi višje dohodke in premožnejše. Pri številnih kategorijah zaposlenih so se bistveno povečali drugi prejemki.

Mramor je povedal, da padec rasti BDP iz 3,7 na 3,0 pomeni 60 milijard manjše prihodke proračuna.

Inflacija po njegovi oceni pomeni netransparentno prerazdeljevanje dohodkov. Če ne bomo odpravili sedanje indeksacije plač, ne bomo dosegli 4-odstotne inflacije. Guverner Banke Slovenije Mitja Gaspari sicer meni, da bi morala biti inflacija 3,5-odstotna. Ocenjuje, da brez vsaj delne deindeksacije ne bo do leta 2007 mogoče doseči »mehkega pristanka« v evropski sistem deviznih tečajev in evra.

Ministrstvo za finance in vlada nameravata pripraviti širok paket ukrepov za izvedbo popolne deindeksacije, ki bo omogočil zmanjšanje inflacije na štiri odstotke. To zniževanje bi začeli že letos in nadaljevali v prihodnjem letu. Strokovnjaki imajo različna mnenja o načinih zniževanja inflacije. Fiksiranje tečaja domače valute na Češkem je povečalo deficit na 9 odstotkov, na Madžarskem pa na 8,7 odstotka. Do tega je prišlo, ker se niso ukvarjali z dru-

gimi vzroki inflacije. Z vzroki inflacije bi se morali spopasti takoj, da bi ustvarili pogoje za višjo in zdravo gospodarsko rast v naslednjih letih. Sindikati javnega sektorja naj bi se s 1. avgustom letos odpovedali zvišanju izhodiščne plače za 2,3 odstotka po kolektivni pogodbi za negospodarstvo.

Podpisani sem opozoril ministra, da naj pri ukrepih, ki lahko prizadenejo 592.805 zaposlenih (od tega 150.000 v javnem sektorju), 490.000 upokojencev, ravna tenkočutno. Zgledom sindikatom naj bi z varčevanjem dala tudi vlada. Opozoril sem tudi na davčni dolg in prevelike razlike v plačah.

Predlog ministra za finance, da bi se sindikati odpovedali aneksu h kolektivni pogodbi za negospodarstvo, bo težko izvedljiv. Zakon o sistemu plač v javnem sektorju prepoveduje spreminjanje kolektivnih pogodb in predpisov do začetka njegove uporabe (1. januar 2004). Da so plačni predpisi zamrznjeni do začetka prihodnjega leta oziroma do začetka uporabe zakona,

je potrdilo tudi Ustavno sodišče RS, ko je na pobudo Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije (SDDO) leta 2002 presojalo ustavnost novelirane vladne uredbe o količnikih za določitev osnovne plače in dodatkih zaposlenim v organih državne uprave in delavcem na sodiščih. Tudi če bi se sindikati odpovedali povišanju plač v avgustu, bi vsak zaposleni lahko svojo pravico iztožil na sodišču.

Vlada bi povečala zaupanje v svoje namene, če bi se odpovedala enemu od večjih stroškov: nakupu letala (15 milijard tolarjev).

Nakupu letala, kakšna bo možna prihodnja rast BDP ob morebitnem sprejetem paketu davčnih ukrepov, koliko časa bo to obdobje trajalo in kakšna bo rast BDP v letu 2005, 2006, 2007. Odgovoriti je potrebno, kako bo morebitna višja rast BDP vplivala na maso plač v javnem sektorju in kaj lahko zaposleni pričakujejo pri svojih plačah.

Drago Ščernjavič, sekretar Sindikata družbenih in državnih organov Slovenije

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 1 (Ur. l. RS št. 14/99), Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/90), Aneks št. 3 (Ur. l. RS št. 73/00), Aneks št. 4 (Ur. l. RS št. 25/02), Aneks št. 5 (Ur. l. RS št. 60/02)

ZA MAREC 2003 V SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje od 1. 2. 2002	Izhodiščna bruto plača od 1. 12. 2002
I. Enostavna dela	1,0000	78.458
II. Manj zahtevna dela	1,1148	87.465
III. Srednje zahtevna dela	1,2390	97.209
IV. Zahtevna dela	1,4302	112.211
V. Bolj zahtevna dela	1,5736	123.462
VI. Zelo zahtevna dela	1,8604	145.963
VII. Visoko zahtevna dela	2,1950	172.215
VIII. Najbolj zahtevna dela	2,5296	198.467
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,0076	235.970
Eskalacija (Ur. l. RS št. 109/2002)	2,00 % (december 2002)	

Aneks št. 4 h KPD (Ur. l. RS št. 25/02) s 1. 2. 2002 + 3.250 sit po posameznem tarifnem razredu na januar 2002, aneks št. 5 h KPD (Ur. l. RS št. 60/02)

2. Regres za letni dopust za leto 2002

– minimalno 132.170
– po uredbi vlade 70 % povprečne plače v RS 172.956

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

– regres za prehrano MAREC 2003 25.404 SIT
– dnevnice
– cela 3.500 SIT
– polovična 1.750 SIT
– znižana 1.218 SIT
– kilometrina (od 4. 3. 2003) 54,24 SIT

4. Nekateri drugi prejemki

Jubilejne nagrade:
Po KPD za skupno delovno dobo ali delovno dobo pri zadnjem delodajalcu,
Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99)
– za 10 let 78.458 SIT
– za 20 let 117.687 SIT
– za 30 let 156.916 SIT

Odpravnina ob upokojitvi:

– solidarnostne pomoči: 503.019 SIT ali*
– smrt delavca 335.346 SIT ali*
– ostalo 167.673 SIT ali*
– daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat
– nadomestilo za ločeno življenje 67.069 SIT ali*

5. Drugo

– minimalna plača od 1. 12. 2002 (Ur. l. RS št. 109/2002) 103.643 SIT
– zajamčena plača od 1. 8. 2002 (Ur. l. RS št. 109/2002) 50.559 SIT
– povprečna mesečna bruto plača za JANUAR 2002 na zaposlenega v RS 246.080 SIT
– povprečna mesečna bruto plača za NOVEMBER–JANUAR 2002 na zaposlenega v RS 254.041 SIT
– začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS št. 69/2002)
– bruto 167.673 SIT
– neto 107.068 SIT
– povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih JANUAR 2002
D Predelovalne dejavnosti skupaj 205.498 SIT
DJ/27 in **28** Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 205.268 SIT
DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 205.865 SIT
DL/30, 31, 32 in **33** Proizvodnja električne in optične opreme 210.702 SIT
DM/34 in **35** Proizvodnja vozil in plovil 215.240 SIT

Pojasnila

1. Izhodiščne plače:

Količniki povišanja plač (Ur. l. RS št. 109/2002), Aneks št. 4 h KPD (Ur. l. RS št. 25/2002), Aneks št. 5 h KPD

Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2, Aneks št. 3, Aneks št. 4, Aneks št. 5, Zakon

2. Regres za letni dopust:

Ko Splošni kol. pog. za gospodarstvo minimalno 132.170 (ni še uradno objavljeno), po uredbi vlade RS največ 70 % povprečne plače.

3. Povračila stroškov v zvezi z delom:

– REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih

– DNEVNICE: določene z uredbo

– KILOMETRINA: * 30 % cene neosvinčenega motornega bencina (95 okt.)

Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98, 48/2001), KPD

4. Izračun nekaterih drugih osebnih prejemkov:

– JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99) k Kol. pog. dejavnosti

– ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: * osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca

– SOLIDARNOSTNE POMOČI: * najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca

– NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE: * najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca

Vir: KPD, SKP

OPOMBA: Zakon o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2., 3. oz. 4. alinejo. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS št. 69/2002.

Oskar Komac, sekretar za ekonomsko-finančne zadeve

Hamoreska

»Fantje, ali ste opazili, kaj je ugotovilo računsko sodišče,« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili. »Šefi v nekaterih javnih podjetjih so imeli v minulih letih toliko dela, da sploh niso mogli izkoristiti letnega dopusta. Zato so si izplačali odškodnino za neizkoriščen dopust.«

»Če bi jaz imel milijonsko plačo, bi si tudi raje izplačal milijonček tolarjev odškodnine, kakor da bi se z ženo dolgočasil kje na morju,« je vzdihnil mizar Tone.

»Tone, pazi, kako govoriš o ženskah!« je povzdignila glas Sonja iz računovodstva. »Kolikor poznam tvojo ženo, se po dveh desetletjih vajinega zakona ona dolgočasi s tabo in ne ti z njo. Kdo ve, če si še sploh zakaj?«

»Sonja, bodi brez skrbi, da misli Tone o ženskah vse najlepše. Zato si tudi želi, da bi mu v žep, takole mimo plačice, ki mu jo tako in tako pobere žena, padel še kakšen milijonček tolarjev črne fonda,« se je zarežal skladiščnik Rudi in pomežiknil Tonetu. »Z njim bi si zlahka našel družbico, ob kateri se ne bi dolgočasil, ali ne, Tone?«

»Fantje, šalo na stran!« je povzdignil glas strugar Lojze. »Javnemu podjetju, ki je tako odvisno od vodstvene ekipe, da si ta ne more privoščiti niti dopusta, se slabo piše. Nujno bi ga bilo treba reorganizirati in ustrezno kadrovsko okrepiti. V takšno podjetje bi pravzaprav morala poseči država in ga usposobiti za normalno delovanje!«

»Lojze, ti si nor!« se je zarežal Rudi. »Pri nas se država vmeša v delovanje javnih podjetij samo, ko pride na oblast nova politična opcija. Novi oblastniki običajno na vodilna mesta v javnih podjetjih takoj nastavijo svoje kadre, nato pa teče vse po starem naprej.«

»Ne vem, zakaj se čudite, da se imajo šefi javnih podjetij za nepogrešljive, saj so v našem podjetju razmere popolnoma enake,« je dejala Sonja. »Naš direktor že pet let ni šel na dopust, temveč si namesto dopusta izplačuje odškodnino v višini mesečne bruto plače.«

»Ha, ha, ha. Ta pa je dobra. Kdo pravi, da naš direktor že pet let ni bil na dopustu?« je smeje dejal kurir Peter. »Naš direktor je od svojega imenovanja na direktorski stolček pred petimi leti tako rekoč nenehno na dopustu.«

»Peter ima po svoje prav,« je dejala Sonja. »Našemu direktorju ni nikjer tako lepo kot v službi na svojem delovnem mestu.«

»Kako to misliš, da mu ni nikjer drugje lepo?« je zanimalo Vili. »Saj vendar vsak mesec prejme osemnajstkrat večjo plačo kot mi delavci. S takšno plačico si verjetno ni težko organizirati prijateljskega življenja?«

»Vili, denar ni vse,« je resno dejala Sonja. »Poglej: našega direktorja gledajo po strani vsi sosedi. Z njim se nočejo več družiti stari prijatelji. Bivši sošolci se ga izogibajo. Vse to se mu dogaja zaradi tega, ker ga nihče več resnično ne ceni, saj je imel v času privatizacije roke preveč obrnjene k sebi.«

»Zakaj bi se potem dobro počutil na delovnem mestu?« je povprašal Vili. »Sonja, pa menda ja ne boš rekla, da direktorja kdo ceni in spoštuje v naši tovarni?«

»To ne,« je kategorično odvrnila Sonja. »Vendar v svoji pisarni tega ne opazi tako očitno kot drugod, saj se mu nekateri sodelavci zaradi želje po boljši plačici, višji stimulaciji in lažjem napredovanju prilizujejo. Tukaj šefi, s katerimi se je obdal, plešejo okoli njega, na cesti pa se vsi obračajo stran, ko ga srečajo.«

»Točno!« je vzkliknil Peter. »Prejšnji teden je šel naš direktor s hčerko mimo bifeja Pri Ančki. Vsi, ki smo sedeli na gostilniškem vrtu, smo začeli buljiti v kozarce, v tla ali eden v drugega. Mimo nas sta šla kot dva nebodigatreba, saj direktorja ni hotel nihče pozdraviti, čeprav smo ga vsi poznali. Njegova hči se mi je prav zasmilila. Saj ni sama nič kriva, da ima takšnega očeta!«

»Si predstavljate, kaj bi šele bilo, če bi direktor prišel v bife Pri Ančki na kozarček pijače,« je zmedel z glavo Tone. »Roko dam v ogenj, da bi se lokal v treh minutah izpraznil!«

Kdo ve, koliko časa bi še tako klepetali, če ne bi skozi nihajna vrata iz kuhinje v menzo pridrvela kuharica Špela z veliko skledo ričeta za repete.

»O čem pa govorite, da ste se tako razvneli?« je zanimalo Špelo.

»O izrabi letnih dopustov,« je pojasnil Vili.

»Ravno prav!« je vzkliknila Špela. »Sporočam vam, da bom naslednji teden imela dopust. V tem času si boste morali malico pač prinesiti s seboj.«

»Špela, nikar!« smo vzkliknili vsi v en glas. »Rotimo te, da ostaneš med nami in ne greš na dopust. Naj ti podjetje raje izplača odškodnino! Ti si za nas nepogrešljiva!«

»Kakšno odškodnino neki,« je zamahnila z roko Špela. »Kaj mi bo denar, saj ga ne potrebujem več, kot ga porabim. Zato pa potrebujem čas, da ga lahko posvetim tistim, ki jih imam rada in ki imajo radi mene. Naslednji teden bom pazila na svoje vnučke, ker gredo njihovi starši na izlet. Poleg tega pa se bo poročila sosedova hči. Obljubila sem ji, da bom na poroki, na kateri bodo zbrani vsi sorodniki in sosedi, kuhala. Med vami, ki ste moji sodelavci, mi je vedno lepo, vendar pa morate razumeti, da me včasih potrebujejo tudi moji najbližji sorodniki in prijatelji – tako kot jaz njih! Zato bom naslednji teden na dopustu, vi pa boste v tem času že nekako poskrbeli zase, ali ne?«

»Špela, če je tako, potem pa le lepo mirno pojdi na dopust. Vedi pa, da bomo vsi zelo veseli, ko se boš vrnila,« je dejal Rudi.

»Ah, fantje, vidite, tako je pač na tem svetu!« je otožno vzdihnil Vili. »Špela nas bo razveselila, ko se bo vrnila z dopusta, direktor pa bi nas razveselil, če bi odšel na dopust in tam ostal – čim dalj časa!«

Piše: Tomaž Kšela

Iz dnevnika delavca Jožeta

Odškodnina za letni dopust

tali, če ne bi skozi nihajna vrata iz kuhinje v menzo pridrvela kuharica Špela z veliko skledo ričeta za repete.

»O čem pa govorite, da ste se tako razvneli?« je zanimalo Špelo.

»O izrabi letnih dopustov,« je pojasnil Vili.

»Ravno prav!« je vzkliknila Špela. »Sporočam vam, da bom naslednji teden imela dopust. V tem času si boste morali malico pač prinesiti s seboj.«

»Špela, nikar!« smo vzkliknili vsi v en glas. »Rotimo te, da ostaneš med nami in ne greš na dopust. Naj ti podjetje raje izplača odškodnino! Ti si za nas nepogrešljiva!«

»Kakšno odškodnino neki,« je zamahnila z roko Špela. »Kaj mi bo denar, saj ga ne potrebujem več, kot ga porabim. Zato pa potrebujem čas, da ga lahko posvetim tistim, ki jih imam rada in ki imajo radi mene. Naslednji teden bom pazila na svoje vnučke, ker gredo njihovi starši na izlet. Poleg tega pa se bo poročila sosedova hči. Obljubila sem ji, da bom na poroki, na kateri bodo zbrani vsi sorodniki in sosedi, kuhala. Med vami, ki ste moji sodelavci, mi je vedno lepo, vendar pa morate razumeti, da me včasih potrebujejo tudi moji najbližji sorodniki in prijatelji – tako kot jaz njih! Zato bom naslednji teden na dopustu, vi pa boste v tem času že nekako poskrbeli zase, ali ne?«

»Špela, če je tako, potem pa le lepo mirno pojdi na dopust. Vedi pa, da bomo vsi zelo veseli, ko se boš vrnila,« je dejal Rudi.

»Ah, fantje, vidite, tako je pač na tem svetu!« je otožno vzdihnil Vili. »Špela nas bo razveselila, ko se bo vrnila z dopusta, direktor pa bi nas razveselil, če bi odšel na dopust in tam ostal – čim dalj časa!«

Zapornik

Novinec v zaporu nenehno hodi gor in dol po celici.

»Umiri se,« mu reče sotrpin. »Zapomni si: čeprav hodiš, še vedno sediš!«

Na meji

»Imate kaj za carino?« vpraša carinik šoferja.

»Ne! Vse, kar sem kupil, je za mojo družino!«

Ravno prav

»Gospa, hvala za pecivo, ki ste mi ga dali,« se je klošar zahvalil gospodinji. »Ravno prav je bilo dobro.«

»Kaj pa to pomeni: ravno prav?«

»Če bi bilo boljše, mi ga ne bi ponudili, če bi bilo slabše, pa ga ne bi mogel pojesti!«

Napačno sklepanje

»Zaradi mene lahko ves alkohol na svetu zlijejo v morje!«

»Oprostite, gospa, ali ste zagrizena antialkoholčarka!«

»Ne, ne! Potapljačica sem!«

Dedek

»Mihec, teči k sosedi in ji povej, da je umrl naš dedek. Samo nikar ji ne izdaj, da se je obesil!« je dejala mama svojemu sinčku.

»Sosed, mama me pošilja: naš dedek je umrl!«

»O groza, bog ga je poklical k sebi!«

»Ne, ne! Ujel ga je z lasom!«

WC

»Gospodična, prosim, kje bi lahko tukaj našel WC?«

»Na spletni strani <http://www.wc-com.si/>!«

Novi blagajnik

»Ali v vašem podjetju zares iščete novega blagajnika?«

»Res! S pomočjo policije ...«

Korajža velja

»Ali te je kaj strah smrti?« je sin vprašal očeta na smrtni postelji.

»Ne lomi ga! Če to prestane vsaka baba, bom pa še jaz!«

Sodelovanje ob meji

V Avstrijski Radgoni je bil prednevi delovni pogovor o sodelovanju obmejnih sindikalnih organizacij naše in sosednje države. Predstavniki okrajne organizacije avstrijske deželne zveze sindikata

ÖGB, predstavniki območne organizacije ZSSS Pomurja in predstavniki ZSSS so se dogovorili za skupne aktivnosti. Z avstrijske strani sta sodelovala sekretar Heinrich Kern (drugi z leve) ter pred-

stavnik avstrijskega sindikata javnega sektorja Franz Fassold, z naše strani pa Danilo Šipoš iz Murske Sobote, Marko Milič (prvi z leve) iz Ljutomera, Pavel Vrhov-

nik iz Gornje Radgone ter Metka Roksandič (tretja z leve) in Dušan Deteček (prvi z desne) iz ZSSS.

M. M.

Ustavite vojno!

Izvršni komite Evropske zveze kovinarjev (EMF), ki povezuje 56 sindikatov kovinarjev iz 22 evropskih držav, med katerimi je tudi Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI), je prvega aprila v Luksemburgu končal svoje zasedanje. Udeležil se ga je tudi predsednik slovenskega SKEI Drago Gajzer, ki je s seboj prinesel tam sprejeto deklaracijo »Ustavite vojno!«

V izjavi izvršni komite, o njej so se poenotile vse članice, izraža svoje odločno stališče do vojne v Iraku in podpira zahteve protestnikov po vsem svetu za njeno končanje. EMF izraža obžalovanje, da so propadla vsa prizadevanja Varnostnega sveta, in poziva mednarodno skupnost, naj

sprejme odgovornost za reševanje iraške krize v okviru Združenih narodov in poskrbi za takojšnjo mirno razorožitev Iraka. EMF predlaga sklic sestanka predsednikov sindikalnih organizacij evropskih držav, na katerem bi obsodili vojno in sprejeli vse možne ukrepe, ki bi na državnih ravneh lahko vplivali na njen konec.

Iraško ljudstvo je postalo žrtev vojne, ki ima lahko tudi resne posledice za politično in ekonomsko stabilnost sveta, te pa lahko prinesejo tudi veliko socialnih posledic za delavce in njihove družine v Evropi, poudarja EMF in poziva evropska družbena gibanja, naj se združijo v boju proti vojni.

M. M.

Brezskrbna prihodnost. Danes.

Zdravstveno zavarovanje pri Vzajemni je kot jamstvo za več sproščenosti v vašem življenju, za vas in za vašo družino.

Za brezskrbno prihodnost se zavarujte danes.

brezplačen telefon 080 20 60,
www.vzajemna.si, wap.vzajemna.si

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

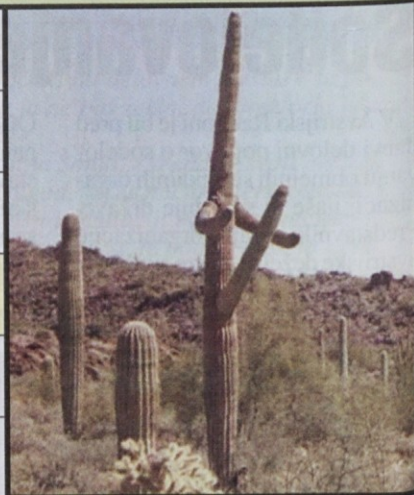
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z., Mala ulica 5, Ljubljana

**Nova
Delavska
enotnost**

PLAČILO NA RACUN
JED IZ RIBJIH IKER
MERA ZA KAMNE
1

					SOZVOČJE TONOV	BARVA IGRALNIH KART	OVČJI SAMEC	MESTEVE V DALMACIJI	SEKRE-TARKA	AGAMEM-NONOV SIN								
					NOVI SAD													
Avtor: Rudi Murn	SLOV. LIKOVNI KRITIK (ALEKSANDER)	MERILEC JAKOSTI EL-TOKA	PRIPRAVA ZA SPENJANJE	PLEMIŠKI NASLOV M. V SRED-NJI RUSIJI	2				IGRALEC NA KITARO									
NEZA-KONSKI OTROK, PANKRT							MORSKI SESALEC											
STEKLE-NIČKA Z ZDRAVI-LOM ZA VBRIZG.						RIMSKA BOGINJA PLODNOSTI IN ZETVE	POGO-VORNO: SALA				KRILOV IVAN	3	4	DELOVANJE NA KOGA, DA SE NE RAZBURJA	TELIČEK	ŽIVALSKA NOGA		
MESTO V SRED. ITALIJI						STOJEČI KAPNIK	TOK, TULEC											
SODNI ZBOR						DEL NOGE	ALES ŽELEZNIK											
RIMSKA BOGINJA JEZE					- - - IN POLLUKS	SAMSON. LJUBICA				PRILETEN MOŠKI								
NOVO MESTO	PADAVINA KOVINA				AM. TISK. AGENCIJA	MARIJA AHACIĆ				Ž. VRHŃJE OBLACILO								
Nagradna križanka št. 13	PEVKA PRODNIK STRAST					ANTON NANUT	GL. M. BE-LORUSIJE	RASTLINA TAGETES				ČEBELJA TVORBA			GLAS-BENIK SOSS	NERES-NICA		
POGO-VORNO: POLICA						J. POLITIK (HIROBUMI)	POGOVOR-NO: PRSI				SODELA-VEC OSOVRA-ZENE OSEBE	MADRID. SP. KLUB	POLITIK ŠASTRI					
PRIDELEK ENEGA LETA						PETEK NOVAK	PREDM. ZA OKRASITEV				ŠTAJER-SKO: SLAB RAZMAJAN AVTO							
PLITKO, SLANO JEZERO V SRED. AZIJI					TEŽKE SANJE	TONI SVETINA				OKRASNA PTICA					OTOK V JADRANU	GEOM. POJEM		
BASSIN - ALEKSANDER - SLOV. LIKOVNI KRITIK; KOLAVTA - ŠTAJER.; SLAB RAZMAJAN AVTO	IZCEDEK IZ KAVCU-KOVCA						KONJ Z BELIMI LISAMI	PREBIVAL. PRLEKIJE	IVO PETRIČ						TATVINA	AVSTR. FILOZOF (MAX. 1873-1937)		
					5													
							S. AMER. INDIJANEC	ANTON MARTI				LJUDSKO: MED	OWEN ROBERT					
									TVAR	NADA VIDMAR						ALUMINIJ	NADA VIDMAR	
							ŽARGON: SOLSKA NEGATIVNA OCENA							OKVARA				

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 13 (3. 4. 2003):

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:
- 5:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljena na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispеле do **ponedeljka, 21. aprila 2003.**

Pravilna rešitev gesel iz 10. številke Nove Delavske enotnosti: 1. KAR-MEN STAVEC, 2. VLADO KRESLIN, 3. ZORAN PREDIN. Nagrada 5000 tolarjev prejme **Miran Malenšek**, Gregorčičeva 20, 2000 Maribor.